

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**RENUNȚAREA LA URMĂRIREA
PENALĂ – NATURA JURIDICĂ,
CONDIȚIILE DE APLICARE ȘI
CONTROLUL JURISDICȚIONAL**

studiu documentar

aprilie 2026

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților. Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă. Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2024>

Documentare și sinteză: Virgilia IOAN
consilier, DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350,
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

INTRODUCERE	4
BELGIA.....	5
ESTONIA	7
FINLANDA.....	10
FRANȚA	13
GERMANIA.....	17
ITALIA.....	24
LETONIA	26
LUXEMBURG	28
POLONIA.....	29
PORTUGALIA	31
SLOVACIA.....	34
SLOVENIA.....	37
SPANIA.....	40
SUEDIA.....	41
UNGARIA	44
WEBOGRAFIE	46

INTRODUCERE

În prezentul material documentar, care abordează *modalitatea de reglementare a controlului jurisdicțional aplicabil soluției de renunțare la urmărirea penală sau a instituțiilor juridice echivalente de la nivelul statelor membre ale UE*, au fost prezentate prevederi din Codurile de procedură penală ale statelor analizate, în vigoare la data accesării pe platformele legislative oficiale. În căutarea și sistematizarea surselor, au fost folosite în mod responsabil motoare de traducere automată și instrumente de inteligență artificială: informațiile sunt verificate și conforme cu sursele oficiale evidențiate în text.

Suplimentar, în material au fost integrate – parțial sau total, sub rezerva relevanței – răspunsurile transmise de parlamentele statelor membre UE la [solicitarea ECPRD¹ nr.6298](#), lansată de Camera Deputaților la data de 26.03.2026, în care au fost formulate următoarele întrebări:

1. *Cum este reglementată renunțarea la urmărirea penală în legislația penală (natura juridică, condițiile de aplicare și criteriile pentru dispunerea acesteia)?*
2. *Care este autoritatea competentă care dispune renunțarea la urmărirea penală? Această decizie poate face obiectul unui control judiciar?*
3. *Decizia de încetare a urmăririi penale poate fi revocată?*

În România, renunțarea la urmărirea penală este reglementată în articolul 318 din [Codul de procedură penală](#). Soluția este dispusă de procuror în cazul infracțiunilor sancționate cu amendă sau cu pedeapsa cu închisoarea de până la 7 ani, dacă se consideră că nu există un interes public în urmărirea faptei. Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe obligații, enumerate în alineatul (6) al art.318. Termenul de îndeplinire este stabilit prin ordonanță; nu poate depăși 6 luni (sau 9 luni în cazul obligațiilor asumate prin acord de mediere) și începe să curgă de la data comunicării ordonanței. Ordonanța de renunțare este verificată, sub aspectul legalității și temeiniciei, de procurorul ierarhic superior; ulterior se transmite spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă, care va admite sau va respinge cererea de confirmare formulată de procuror. În cazul respingerii, judecătorul de cameră preliminară poate retrimite cauza la procuror pentru a continua urmărirea penală sau poate dispune clasarea (art.314 din Codul de procedură penală). Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre aceste

¹ Centrul European pentru Cercetare și Documentare Parlamentară (ECPRD) este un organism de cooperare interparlamentară și de promovare a schimbului de informații, idei și experiență între parlamentele naționale ale statelor din Europa (îndeosebi), aflat sub egida Parlamentului European și a Consiliului Europei. Camera Deputaților face parte din această structură europeană și participă activ la activitatea acesteia prin corespondenții săi desemnați - <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>

soluții este definitivă; o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat.

BELGIA

Potrivit articolului 28 quater din Codul de procedură penală ([Code d'instruction criminelle](#)), procurorul (*Procureur du Roi*) stabilește oportunitatea urmăririi penale; acesta va prezenta motivele deciziilor de netrimitere în judecată (*classement sans suite*). Articolul 216bis reglementează soluționarea penală (*La composition pénale*), iar articolul 216ter reglementează medierea penală.

Articolul 216bis

Secțiunea 1. Cu condiția ca fapta să nu fie pedepsită cu o pedeapsă principală cu închisoare corecțională mai mare de doi ani sau cu o pedeapsă mai aspră, inclusiv confiscarea, dacă este cazul, și să nu implice vătămări corporale grave, procurorul poate solicita făptuitorului să plătească o sumă de bani specificată către Serviciul Public Federal Finanțe.

Procurorul stabilește termenele și termenul de plată și specifică, în ceea ce privește locul și momentul, faptele pentru care se propune plata. Acest termen este de minimum 15 zile și maximum trei luni. Procurorul poate prelungi acest termen atunci când circumstanțe particulare îl justifică sau îl poate scurta dacă suspectul își dă consimțământul. (...)

Secțiunea 2. Puterea acordată procurorului prin alineatul 1 poate fi exercitată și atunci când judecătorul de instrucție este deja repartizat în cauză sau când instanța sau tribunalul este deja sesizat cu cauza, cu condiția ca în cadrul procedurii penale să nu fi fost pronunțată o hotărâre sau o hotărâre definitivă.

Dacă este necesar (...) judecătorul de instrucție poate emite un aviz cu privire la progresul anchetei. (...)

La cererea motivată a procurorului și după verificarea îndeplinirii condițiilor legale pentru aplicarea paragrafului 1, subparagraful 1, a despăgubirilor acordate victimei și administrației fiscale sau de asigurări sociale în conformitate cu paragrafele 4 și 6, subparagraful 2, a acceptării de către suspect în mod liber și conștient de înțelegerea propusă și a faptului dacă înțelegerea propusă de procuror este proporțională cu gravitatea infracțiunii și cu caracterul suspectului, judecătorul competent se pronunță asupra legalității înțelegerii propuse și o aprobă. În cursul anchetei și la finalizarea procedurii, judecătorul de instrucție evaluează proporționalitatea înțelegerii propuse în contextul evaluării acuzațiilor. (Decizia de aprobare a înțelegerii, inclusiv cea a judecătorului de instrucție, se pronunță în ședință publică.) Dacă acordul nu este aprobat, dosarul cauzei este pus la dispoziția procurorului. În acest caz, judecătorului căruia i-a fost supus aprobării acordul nu mai poate continua examinarea pe fond a cauzei. În mod similar, documentele scrise și comunicările orale efectuate în timpul

negocierilor nu pot fi folosite împotriva suspectului în cadrul procedurilor penale, civile, administrative, arbitrale, disciplinare sau în orice alte proceduri de soluționare a litigiilor și sunt inadmisibile ca probe, nici măcar ca recunoaștere extrajudiciară. (...)

În conformitate cu alineatul 1, urmărirea penală se stinge față de făptuitorul care a acceptat și a respectat înțelegerea propusă de procuror, după aprobarea judecătorului competent. Cu toate acestea, înțelegerea nu aduce atingere urmării penale împotriva altor făptuitori, coautori sau complici, nici acțiunilor victimelor împotriva acestora. Persoanele condamnate pentru aceeași infracțiune sunt răspunzătoare solidar pentru restituire și daune-interese și, fără a aduce atingere articolului 50, alineatului 3, din Codul penal, pentru plata cheltuielilor de judecată, chiar dacă făptuitorul care a acceptat înțelegerea a îndeplinit deja aceste obligații. (...)

Secțiunea 4. Orice prejudiciu cauzat altora trebuie compensat integral înainte de a se putea propune o înțelegere. Cu toate acestea, o înțelegere poate fi propusă și dacă făptuitorul a recunoscut în scris răspunderea sa civilă pentru fapta care a cauzat prejudiciul și furnizează dovada despăgubirii pentru partea necontestată a prejudiciului, precum și condițiile de soluționare a acestuia.] În orice caz, victima își poate exercita drepturile în fața instanței civile competente. [2 În acest caz, plata sumei de bani de către făptuitor constituie o prezumție irefutabilă a culpei sale.

Secțiunea 6. (...) Pentru infracțiunile fiscale sau de asigurări sociale care au permis evaziunea de la plata impozitelor sau a contribuțiilor la asigurări sociale, o soluționare este posibilă numai după plata impozitelor sau a contribuțiilor la asigurări sociale evadate datorate de făptuitor, inclusiv a dobânzilor, și sub rezerva acordului administrației fiscale sau de asigurări sociale.

Articolul 216ter

Secțiunea 1. Procurorul poate propune suspectului, cu condiția ca infracțiunea să nu justifice o pedeapsă principală cu închisoare corecțională mai mare de doi ani sau o pedeapsă mai severă și cu condiția ca suspectul să recunoască, dacă este cazul, răspunderea sa civilă în fapta respectivă, să compenseze sau să repare orice prejudiciu potențial și, dacă este cazul, să consimtă la una sau mai multe măsuri propuse în temeiul alineatului 5.

Dacă infracțiunea a cauzat prejudicii unei victime identificate, procurorul poate invita victima și suspectul să consimtă la mediere privind despăgubirile sau repararea și condițiile acestora. Procurorul este asistat în această chestiune de departamentul competent pentru servicii comunitare. (...)

Fără a aduce atingere alineatului 2, procurorul poate propune întotdeauna una sau mai multe dintre următoarele măsuri, care trebuie puse în aplicare de către suspect pentru o perioadă de cel mult un an:

1. să urmeze un tratament medical sau orice altă terapie adecvată și să furnizeze dovezi regulate în acest sens, dacă o problemă de comportament, o boală sau o dependență par a fi la baza infracțiunii;

2. să presteze muncă în folosul comunității pentru o perioadă maximă de 120 de ore. Munca în folosul comunității se prestează gratuit de către suspect în timpul liber al oricărei activități școlare sau profesionale, exclusiv cu servicii publice de stat, municipale, provinciale, comunitare sau regionale, sau cu organizații sau fundații non-profit cu scopuri sociale, științifice sau culturale. Munca în folosul comunității nu poate consta într-o activitate care, în cadrul serviciului public sau al organizației desemnate, este în general desfășurată de către angajați plătiți;

3. să finalizeze un curs de formare de până la 120 de ore. (...)

Secțiunea 3. Atunci când infracțiunea a generat costuri pentru analiză sau expertiză, măsurile menționate la alineatul 1 pot fi propuse numai dacă suspectul se angajează să plătească aceste costuri în termenul stabilit de procuror. Se pot percepe și alte cheltuieli de judecată. (...)

Secțiunea 5. Atunci când suspectul a respectat toate măsurile și condițiile prevăzute în acord, care a fost eventual aprobat de judecătorul competent, urmărirea penală încetează.

În plus, dacă s-a cauzat un prejudiciu unei terțe persoane, urmărirea penală se stinge numai dacă suspectul își recunoaște în scris răspunderea civilă pentru fapta care a cauzat prejudiciul și furnizează dovada despăgubirii sau a reparării părții necontestate a prejudiciului, precum și termenii soluționării acestuia. În orice caz, victima își poate exercita drepturile în fața instanței civile competente.

Surse:

- Clasarea fără alte măsuri, <https://www.justice-en-ligne.be/Classement-sans-suite-129>
- Deciziile procurorului la finalizarea investigațiilor, https://justice.belgium.be/fr/themes_et_dossiers/que_faire_comme/victime/procedure/deroulement_de_la_procedure
- Medierea penală, <https://agoramediation.be/files/MediationPenaleFR.pdf>

ESTONIA

Articolele relevante din [Codul de procedură penală al Estoniei](#) în materia analizată sunt următoarele:

§ 202. Încetarea procedurii penale în cazul în care nu există un interes public în continuarea cauzei, iar autorul nu prezintă un grad ridicat de culpabilitate

(1) În cazul în care obiectul procedurii penale este o infracțiune de gradul al doilea, iar persoana suspectată sau acuzată de infracțiune nu prezintă un grad ridicat de vinovăție, a reparat sau a început să repare prejudiciul cauzat de infracțiune și a achitat cheltuielile de judecată din dosar sau și-a asumat obligația de a le achita, iar

continuarea procedurii nu este în interesul public, Parchetul poate, cu consimțământul suspectului sau al acuzatului, să propună instanței încetarea procedurii.

(O infracțiune de gradul al doilea este o infracțiune pentru care pedeapsa prevăzută în prezentul Cod este închisoarea pe o perioadă de până la cinci ani sau o pedeapsă pecuniară.)

(2) La încheierea urmăririi penale în cauză, instanța poate, la cererea Parchetului și cu consimțământul suspectului sau al inculpatului, să impună acestuia următoarele obligații, care trebuie îndeplinite în termenul stabilit:

1) să achite cheltuielile de judecată din cadrul urmăririi penale sau să despăgubească prejudiciul cauzat de infracțiune;

2) să vireze o sumă specifică în veniturile statului sau să o utilizeze într-un scop specific în interesul public;

3) să presteze 10–240 de ore de muncă în folosul comunității. Prestarea acestei munci se supune dispozițiilor alineatului (2), ale celei de-a doua teze din alineatul (4) și ale alineatului (5) din articolul 69 din Codul penal;

4) să urmeze un tratament prescris;

4¹) să nu consume substanțe narcotice sau psihotrope sau alcool;

5) să participe la un program social;

6) să se supună monitorizării respectării interdicției de a consuma alcool prin intermediul unui dispozitiv electronic, astfel cum se prevede la alineatul (1) al articolului 751 din Codul penal;

7) să îndeplinească orice altă obligație relevantă.

(3) Termenul pentru îndeplinirea obligațiilor menționate la punctele 1–3 și 6 din alineatul (2) al prezentului articol nu poate depăși șase luni. Termenul pentru îndeplinirea obligațiilor menționate la punctele 4–5 din alineatul (2) al prezentului articol nu poate depăși 18 luni.

(4) Cererea Parchetului se soluționează printr-o hotărâre a judecătorului care judecă singur. Dacă este necesar, procurorul și suspectul sau inculpatul și, la cererea suspectului sau a inculpatului, și avocatul apărării sunt citați în fața judecătorului pentru soluționarea cererii.

(5) În cazul în care judecătorul nu este de acord cu cererea formulată de Parchet, acesta emite o ordonanță prin care retrimite dosarul penal pentru continuarea procedurii.

(6) În cazul în care o persoană în privința căreia urmărirea penală a fost încheiată în temeiul alineatului (2) din prezentul articol nu își îndeplinește obligația care i-a fost impusă, instanța, la cererea Parchetului, reia urmărirea penală în cauză printr-o hotărâre în acest sens. La pronunțarea sentinței, se ține seama de măsura în care persoana respectivă și-a îndeplinit obligația.

(7) În cazul în care obiectul urmăririi penale este o infracțiune de gradul al doilea pentru care partea specială a Codului penal nu prevede, ca sancțiune, o pedeapsă minimă cu închisoarea sau prevede doar o sancțiune pecuniară, urmărirea penală în cauză poate fi încheiată, iar obligațiile relevante pot fi impuse de Parchet pe temeiul prevăzut la alineatele (1) și (2) din prezenta secțiune. Parchetul poate relua urmărirea penală printr-o ordonanță, pe temeiul prevăzut la alineatul (6) din prezenta secțiune.

§ 203¹. Încetarea urmăririi penale ca urmare a reparării prejudiciului cauzat prin săvârșirea infracțiunii

(1) În cazul în care obiectul urmăririi penale îl constituie o infracțiune de gradul al doilea, faptele infracțiunii sunt clare și continuarea urmăririi penale nu este în interesul public, iar suspectul sau inculpatul și victima au ajuns la un acord – în conformitate cu normele prevăzute la § 203² din prezentul Cod – privind repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, Parchetul, cu consimțământul suspectului sau al inculpatului și al victimei, poate formula o cerere către instanță pentru încetarea urmăririi penale în cauză. Încetarea procedurii penale nu este permisă:

1) în cazul infracțiunilor menționate la § 1331, 1332, 134, 138–139, 1411 și 143 și în cazul infracțiunii menționate la § 144 din Codul penal, dacă victima are sub 18 ani;

2) în cazul unei infracțiuni comise de o persoană majoră împotriva unei victime cu vârsta sub 14 ani;

3) dacă infracțiunea a avut ca rezultat decesul unei persoane;

4) în cazul crimelor împotriva umanității și a securității internaționale, infracțiunilor împotriva statului, infracțiunilor de abuz în serviciu, infracțiunilor care creează un pericol pentru public și infracțiunilor împotriva administrării justiției.

(2) Cererea Parchetului se soluționează printr-o hotărâre a judecătorului care judecă singur. Dacă este necesar, mediatorul, procurorul, victima, suspectul sau inculpatul și, la cererea suspectului sau a inculpatului, și avocatul apărării sunt citați în fața judecătorului pentru soluționarea cererii.

(3) În cazul în care instanța pune capăt urmăririi penale în cauză, aceasta impune suspectului sau inculpatului, la cererea Parchetului și cu consimțământul suspectului sau al inculpatului, obligația de a plăti cheltuielile de judecată și de a îndeplini unele sau toate condițiile acordului de mediere prevăzute la alineatul (3) al articolului 203² din prezentul Cod. Termenul pentru îndeplinirea obligației nu poate depăși șase luni. O copie a ordonanței se transmite mediatorului.

(4) În cazul în care judecătorul nu este de acord cu cererea formulată de Parchet, acesta emite o ordonanță prin care retrimite dosarul penal pentru continuarea urmăririi penale.

(5) În cazul în care o persoană a cărei urmărire penală a fost încheiată în temeiul alineatului (1) din prezentul articol nu își îndeplinește obligațiile care i-au fost impuse sau comite o altă infracțiune intenționată împotriva aceleiași victime în termen de șase

luni de la încheierea urmăririi penale, instanța, la cererea Parchetului, reia urmărirea penală printr-o hotărâre.

(6) În cazul în care obiectul urmăririi penale este o infracțiune de gradul al doilea pentru care Partea specială a Codului penal nu prevede, ca sancțiune, o pedeapsă minimă cu închisoarea sau prevede doar o sancțiune pecuniară, urmărirea penală poate fi încheiată de Parchet pe motivele prevăzute la alineatele (1) și (3) din prezenta secțiune. Parchetul poate relua procedura încetată printr-o ordonanță pe motivele prevăzute la alineatul (5) din prezenta secțiune.

(7) În conformitate cu normele prevăzute la § 228–232 sau § 383–392 din prezentul Cod, în termen de zece zile de la primirea unei copii a unei hotărâri pronunțate în temeiul prezentului articol și care încheie procedura penală în cauză, victima are dreptul de a introduce o cale de atac împotriva respectivei hotărâri.

FINLANDA

Capitolul 3 din Legea privind investigațiile penale ([Esisutkintalaki 805/2011](#)) prevede următoarele:

Secțiunea 9: Renunțarea la ancheta penală și încetarea acesteia

(1) Se poate renunța la ancheta penală sau se poate termina o anchetă penală deja inițiată în cazul unei infracțiuni pentru care pedeapsa maximă prevăzută este o amendă și care, privită în ansamblu, poate fi considerată de o gravitate minoră evidentă, dacă partea vătămată nu are nicio obiecție în acest sens.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care o autoritate, pe baza dispozițiilor prevăzute în alte acte normative, renunță la măsurile de urmărire penală a suspectului, ancheta penală se desfășoară numai dintr-un motiv specific.

(3) Deciziile menționate în prezenta secțiune sunt luate, după caz, de către anchetatorul-șef.

Secțiunea 10: Terminarea unei anchete penale

(1) Procurorul poate, la cererea anchetatorului principal, să decidă că nu se va desfășura nicio anchetă penală sau că ancheta penală va fi întreruptă, dacă, în temeiul capitolului 1, Secțiunea 7 sau Secțiunea 8 din Codul de procedură penală sau în temeiul unei alte dispoziții corespunzătoare, ar trebui să renunțe la urmărirea penală și dacă nu există un interes public sau privat important care să impună formularea de acuzații.

(2) Procurorul poate, la cererea anchetatorului-șef, să decidă, de asemenea, că ancheta penală va fi întreruptă dacă cheltuielile pentru continuarea anchetei ar fi în mod evident disproportionale față de natura faptei anchetate și de eventuala sancțiune sau dacă, pe baza măsurilor de anchetă penală deja efectuate, este foarte probabil

ca procurorul să renunțe la urmărirea penală din alte motive decât cele menționate la alineatul (1). Încetarea anchetei penale presupune, de asemenea, că nu există un interes public sau privat important care să impună continuarea anchetei.

(3) În cazurile menționate la alineatele (1) și (2), ancheta penală se reia dacă există un motiv întemeiat pentru aceasta, ca urmare a unor elemente noi care au ieșit la iveală în cauză.

Secțiunea 13: Întreruperea unei anchete penale

(1) După inițierea unei anchete penale, aceasta poate fi întreruptă prin decizia anchetatorului-șef dacă nu există niciun suspect în legătură cu infracțiunea și dacă nu sunt disponibile clarificări relevante în această privință. La luarea deciziei privind întreruperea anchetei penale, se acordă o atenție deosebită naturii infracțiunii suspectate.

(2) Ancheta penală continuă fără întârzieri nejustificate atunci când nu mai există condițiile necesare pentru întrerupere.

În cazul infracțiunilor minore, decizia este luată de anchetatorul-șef (conform Secțiunii 9). Procurorul decide cu privire la renunțarea sau terminarea unei anchete penale la propunerea anchetatorului-șef atunci când costurile desfășurării anchetei sunt în mod evident disproporționate față de natura cazului și de pedeapsa prevăzută de lege. De asemenea, este foarte probabil ca procurorul să nu formuleze acuzarea (Secțiunea 10). Totodată, procurorul poate, în cadrul terminării unei anchete penale pe baza recunoașterii vinovăției (cap.3, Secțiunea 10a), să dispună încetarea anchetei penale la propunerea anchetatorului șef:

Secțiunea 10 litera (a) – Restrângerea anchetei penale în urma unei mărturisiri

(1) În cazul în care ancheta penală vizează două sau mai multe infracțiuni pentru care aceeași persoană este suspectată, iar aceasta a contribuit la elucidarea uneia sau mai multor infracțiuni suspectate prin mărturisirea acestora, procurorul poate, dacă consideră că acest lucru este justificat având în vedere natura cazului și acuzațiile care urmează să fie prezentate, cheltuielile și timpul aparent necesare pentru desfășurarea cazului, precum și alte circumstanțe, să dispună, la cererea anchetatorului șef, ca nu toate infracțiunile să facă obiectul unei anchete penale sau ca ancheta penală privind acestea să fie întreruptă.

(2) În cazul în care ancheta penală este restrânsă pe baza unei mărturisiri în conformitate cu alineatul (1), procurorul poate, în același timp, la cererea șefului anchetei și în ceea ce privește infracțiunile suspectate pentru care se desfășoară o anchetă penală, să se angajeze să solicite pedeapsa în conformitate cu grila de pedepse atenuate menționată la capitolul 8 (a) din [Codul penal](#). Procurorul poate face același angajament și atunci când o singură infracțiune suspectată face obiectul unei anchete, iar suspectul în această infracțiune a facilitat ancheta prin mărturisirea integrală sau în mare parte a faptelor.

(3) În cazul menționat la alineatul (2), se poate desfășura o negociere între procuror și suspectul în cauză, precum și o propunere de hotărâre judecătorească, în conformitate cu prevederile capitolului 1, articolele 10 și 10 (a) din Legea privind procedura penală.

(4) Decizia de a renunța la ancheta penală sau de a o întrerupe, precum și angajamentul procurorului de a solicita o pedeapsă mai ușoară pot fi retrase numai în cazul în care mărturisirea menționată la alineatul (1) este retrasă sau în cazul în care, având în vedere noi probe în dosar, se constată că decizia sau angajamentul s-au bazat pe informații esențial incomplete sau eronate.

(5) În temeiul prezentului articol, ancheta penală nu poate fi încheiată sau întreruptă și nici nu poate fi dat angajamentul menționat la alineatul (2), în măsura în care infracțiunea suspectată este pedepsită cu o pedeapsă cu închisoarea mai mare de 6 ani sau infracțiunea suspectată este una dintre cele menționate în capitolul 20, articolele 1, 4, 5, 6, 8(a) sau 8(b) din Codul penal sau la capitolul 21, secțiunile 4, 5, 6(a) sau 7–15 din Codul penal sau dacă un interes public sau privat important impune desfășurarea anchetei penale.

Ancheta premergătoare judecății se încheie fără a se sesiza procurorul dacă ancheta a relevat că nu s-a comis nicio infracțiune sau că nu se pot formula acuzații împotriva vreunei persoane (cap.10, Secțiunea 2) Toate deciziile privind încetarea se iau în scris, indicând aspectele prevăzute în lege (cap.11, Secțiunea 1). Nu există dispoziții exprese privind revizuirea judiciară a acestei decizii.

Terminarea anchetei preliminare prin decizia anchetatorului-șef nu constituie o hotărâre definitivă. Legea este structurată astfel încât suspendarea reprezintă o stare temporară care încetează automat odată cu expirarea condițiilor care au determinat-o. Conform Secțiunii 13, ancheta preliminară trebuie reluată fără întârzieri nejustificate atunci când condițiile de suspendare nu mai sunt îndeplinite. De exemplu, dacă apare o nouă pistă de anchetă sau se identifică un suspect, anchetatorul trebuie să continue ancheta penală. Prin urmare, nu este necesar să se anuleze în mod formal și separat decizia de suspendare, ci să se continue ancheta direct, prin forța legii. În mod corespunzător, în cazul unei decizii de restricționare a anchetei preliminare (Secțiunea 10), ancheta preliminară poate fi reluată dacă există motive rezonabile pentru aceasta, pe baza unor circumstanțe noi în cauză.

Surse:

- Codul penal, <https://www.finlex.fi/en/legislation/translations/1889/eng/39-001>
- Legea privind investigațiile penale, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadaskaannokset/2011/eng/805>
- Codul de procedură penală, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1997/689>
- Legea privind medierea în cauze penale și anumite cauze civile, <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadaskaannokset/2005/eng/1015>

FRANȚA

Articolul 41-2 din Codul de procedură penală francez prevede o procedură de „justiție negociată”, și anume „La composition pénale” / „Compoziția penală” (calc lingvistic utilizat în mediul academic juridic) – instituție care presupune, în primul rând, recunoașterea faptelor de către persoana pusă sub acuzare, precum și acordul său expres cu privire la măsurile care i se propun de procuror (*Procureur de la République*). Este o procedură inițiată de procuror cu scopul de a degreva instanțele de micile infracțiuni; această măsură se poate aplica în cazul infracțiunilor pentru care pedeapsa este amenda sau închisoarea de până la 5 ani, precum și contravențiilor.²

Articolul 41-2

Procurorul, atâta timp cât acțiunea penală nu a fost inițiată, poate propune, direct sau prin intermediul unei persoane abilitate, o compoziție penală unei persoane fizice care recunoaște că a comis una sau mai multe infracțiuni pedepsite, ca pedeapsă principală, cu amendă sau cu închisoare de până la cinci ani, precum și, după caz, una sau mai multe contravenții conexe, care constă în una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

1° Plata unei amenzi de soluționare penală către Trezoreria Publică. Cuantumul acestei amenzi, care nu poate depăși cuantumul maxim al amenzii aplicabile, se stabilește în funcție de gravitatea faptelor, precum și de resursele și obligațiile persoanei. Plata acesteia poate fi eșalonată, conform unui grafic stabilit de procurorul Republicii, pe o perioadă care nu poate depăși un an;

2° Să predea statului bunul care a servit sau era destinat săvârșirii infracțiunii sau care constituie produsul acesteia;

3° Să predea vehiculul său, pentru o perioadă de maximum șase luni, în vederea imobilizării acestuia;

4° Să predea grefei instanței judecătorești permisul de conducere, pentru o perioadă de maximum șase luni;

4° bis Să urmeze un program de reabilitare și sensibilizare care include instalarea, pe cheltuiala sa, a unui etilotest anti-pornire pe vehiculul său, pentru o perioadă de minimum șase luni și maximum trei ani;

5° Să predea la grefa instanței judecătorești permisul de vânătoare, pentru o perioadă de maximum șase luni;

6° Să presteze, în beneficiul comunității, în special în cadrul organizației unei persoane juridice de drept public sau al unei persoane juridice de drept privat însărcinate cu o misiune de serviciu public sau al unei asociații autorizate, o muncă neremunerată

² Composition pénale, <https://www.service-public.gouv.fr/particuliers/vosdroits/F1461>

pentru o durată de maximum o sută de ore, într-un termen care nu poate depăși șase luni;

7° Să urmeze un stagiul sau o formare într-un serviciu sau organism sanitar, social sau profesional, pe o durată care nu poate depăși trei luni, într-un termen care nu poate fi mai mare de 18 luni;

8° Să nu emită, pe o durată de cel mult șase luni, alte cecuri decât cele care permit retragerea de fonduri de către emitent de la beneficiar sau cele care sunt certificate și să nu utilizeze carduri de plată;

9° Să nu se prezinte, pe o perioadă care nu poate depăși șase luni, în locul sau locurile desemnate de procurorul Republicii în care a fost săvârșită infracțiunea sau în care locuiește victima;

10° Să nu se întâlnească sau să ia legătura, pe o perioadă care nu poate depăși șase luni, cu victima sau victimele infracțiunii desemnate de procurorul Republicii sau să nu intre în contact cu acestea;

11° Să nu se întâlnească sau să ia legătura, pe o perioadă care nu poate depăși șase luni, cu coautorii sau eventualii complici desemnați de procurorul Republicii sau să nu intre în contact cu aceștia;

12° Să nu părăsească teritoriul național și să predea pașaportul pe o perioadă care nu poate depăși șase luni;

13° Să urmeze, dacă este cazul pe cheltuiala sa, un curs de educație civică;

14° În cazul unei infracțiuni comise fie împotriva soțului/soției, a concubinului sau a partenerului cu care a încheiat un pact civil de solidaritate, fie împotriva copiilor săi sau a celor ai soțului/soției, concubin sau partener, să locuiască în afara domiciliului sau reședinței cuplului și, după caz, să se abțină de la a se prezenta la acest domiciliu sau reședință sau în imediata apropiere a acestora, precum și, dacă este necesar, să facă obiectul unei îngrijiri medicale, sociale sau psihologice; dispozițiile prezentului punct 14 se aplică, de asemenea, atunci când infracțiunea este comisă de fostul soț sau concubin al victimei, sau de persoana care a fost legată de aceasta printr-un pact civil de solidaritate, domiciliul în cauză fiind atunci cel al victimei. În vederea aplicării prezentului punct 14, procurorul Republicii solicită sau dispune solicitarea, în cel mai scurt timp și prin toate mijloacele, a avizului victimei cu privire la oportunitatea de a solicita autorului faptelor să locuiască în afara locuinței cuplului. Cu excepția unor circumstanțe speciale, această măsură se ia atunci când sunt în cauză fapte de violență susceptibile de a se repeta și când victima o solicită. Procurorul poate preciza modalitățile de suportare a cheltuielilor aferente acestei locuințe pe o perioadă pe care o stabilește și care nu poate depăși șase luni;

15° Să urmeze, dacă este cazul pe cheltuiala proprie, un curs de conștientizare a pericolelor consumului de stupefiante;

16° Să se supună unei măsuri de activitate de zi constând în desfășurarea de activități de inserție profesională sau de actualizare a nivelului de studii, fie în cadrul unei

persoane juridice de drept public, fie în cadrul unei persoane juridice de drept privat însărcinată cu o misiune de serviciu public sau al unei asociații abilitate să pună în aplicare o astfel de măsură;

17° Să se supună unei măsuri de obligare la tratament, în conformitate cu modalitățile definite la articolele L. 3413-1 până la L. 3413-4 din Codul sănătății publice, atunci când se constată că persoana în cauză consumă stupefiante sau consumă în mod obișnuit și excesiv băuturi alcoolice. Durata măsurii este de cel mult 24 de luni;

17°bis Să urmeze, dacă este cazul pe cheltuiala sa, un curs de sensibilizare privind combaterea achiziționării de servicii sexuale;

17°ter Să urmeze, dacă este cazul pe cheltuiala sa, un stagiul de responsabilitate parentală;

18° Să urmeze, pe cheltuiala sa, un stagiul de responsabilizare pentru prevenirea și combaterea violenței în cuplu și a violenței sexiste;

19° Să urmeze, dacă este cazul pe cheltuiala sa, un stagiul de combatere a sexismului și de sensibilizare cu privire la egalitatea între femei și bărbați;

20° Să ramburseze prestația acordată victimei în temeiul articolului L. 214-9 din Codul acțiunii sociale și al familiei, fără ca această rambursare să poată depăși 5000 EUR;

21° Să nu utilizeze, pe o perioadă de maximum șase luni, conturile de acces la serviciile platformelor online definite la articolul 6 alineatul (1) punctul 4 din Legea nr. 2004-575 din 21 iunie 2004 privind încrederea în economia digitală, care au fost utilizate pentru comiterea infracțiunii. Prezentul punct 21 se aplică infracțiunilor prevăzute la articolul 131-35-1 alineatul II din [Codul penal](#).

Atunci când victima este identificată și cu excepția cazului în care autorul faptelor justifică repararea prejudiciului cauzat, procurorul Republicii trebuie, de asemenea, să îi propună acestuia din urmă să repare daunele cauzate de infracțiune într-un termen care nu poate depăși șase luni. El informează victima cu privire la această propunere. Această reparare poate consta, cu acordul victimei, în repunerea în stare bună a unui bun deteriorat prin săvârșirea infracțiunii.

Propunerea de soluționare penală formulată de procurorul Republicii poate fi adusă la cunoștința autorului faptelor prin intermediul unui ofițer de poliție judiciară. Aceasta face apoi obiectul unei decizii scrise și semnate de acest magistrat, care precizează natura și cuantumul măsurilor propuse și care este anexată la dosar.

Soluționarea penală poate fi propusă într-un centru de justiție și drept.

Persoana căreia i se propune o soluționare penală este informată că poate fi asistată de un avocat înainte de a-și da acordul cu privire la propunerea procurorului. Acest acord este consemnat într-un proces-verbal. O copie a acestui proces-verbal îi este transmisă.

Atunci când autorul faptelor își dă acordul cu privire la măsurile propuse, procurorul sesizează, prin cerere, președintele tribunalului în vederea validării soluționării.

Procurorul informează autorul faptelor și, după caz, victima cu privire la această sesizare. Președintele tribunalului poate proceda la audierea autorului faptelor și a victimei, asistați, după caz, de avocatul lor. Acest magistrat validează compoziția penală atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatele (26)-(28) și consideră că măsurile propuse sunt justificate având în vedere circumstanțele infracțiunii și personalitatea autorului acesteia. El refuză să valideze compoziția penală dacă consideră că gravitatea faptelor, având în vedere circumstanțele cazului, sau personalitatea individului în cauză, situația victimei sau interesele societății justifică recurgerea la o altă procedură, sau atunci când declarațiile victimei audiate în aplicarea prezentului alineat aduc o nouă perspectivă asupra condițiilor în care a fost comisă infracțiunea sau asupra personalității autorului acesteia. În cazul în care acest magistrat emite o ordonanță de validare a compoziției, măsurile stabilite se pun în aplicare. În caz contrar, propunerea devine caducă. Decizia președintelui instanței, care este comunicată autorului faptelor și, după caz, victimei, nu este susceptibilă de recurs. Prin derogare de la primele opt teze ale prezentului alineat, propunerea de soluționare nu este supusă validării președintelui instanței atunci când, pentru o contravenție sau pentru un delict pedepsit cu o pedeapsă cu închisoarea de o durată mai mică sau egală cu trei ani, aceasta se referă la o amendă de soluționare care nu depășește suma prevăzută la primul paragraf al articolului 131-13 din Codul penal sau la măsura prevăzută la punctul 2 din prezentul articol, cu condiția ca valoarea bunului predat să nu depășească această sumă.

În cazul în care persoana nu acceptă soluționarea penală sau, după ce și-a dat acordul, nu execută integral măsurile stabilite, procurorul inițiază urmărirea penală, cu excepția apariției unor elemente noi. În cazul urmăririi penale și al condamnării, se ține seama, dacă este cazul, de munca deja prestată și de sumele deja achitate de persoana în cauză.

Actele care vizează punerea în aplicare sau executarea acordului penal întrerup termenul de prescripție al acțiunii penale.

Executarea soluționării penale stinge acțiunea penală. Victima poate totuși să solicite procurorului să-l citeze pe autorul faptelor la o audiere în fața instanței pentru a-i permite să se constituie parte civilă. Instanța, compusă dintr-un singur magistrat care exercită atribuțiile conferite președintelui, se pronunță atunci numai asupra intereselor civile, având în vedere procedura care este supusă dezbaterii. Victima are, de asemenea, posibilitatea, având în vedere ordonanța de validare, atunci când autorul faptelor s-a angajat să îi plătească daune-interese, să solicite recuperarea acestora în conformitate cu procedura de somație de plată, conform normelor prevăzute de Codul de procedură civilă. Procurorul Republicii informează victima cu privire la drepturile sale, precum și, atunci când îl citează pe autorul faptelor în fața tribunalului penal, cu privire la data ședinței de judecată.

Soluționările penale executate se înscriu în buletinul nr.1 al cazierului judiciar.

Dispozițiile prezentului articol nu se aplică în cazul infracțiunilor de presă, al omuciderilor din culpă sau al infracțiunilor politice. Acestea se aplică minorilor cu

vârsta de cel puțin 13 ani, în conformitate cu modalitățile prevăzute la articolul L. 422-3 din Codul de justiție penală pentru minori.

Președintele tribunalului poate desemna, în scopul validării compoziției penale, orice judecător al tribunalului, precum și orice magistrat care exercită funcții temporare sau orice magistrat onorific care exercită funcții jurisdicționale în condițiile prevăzute la secțiunea II din capitolul V al Ordonanței nr. 58-1270 din 22 decembrie 1958 privind legea organică referitoare la statutul magistraturii, care își exercită atribuțiile în circumscripția tribunalului.

Modalitățile de aplicare a prezentului articol sunt stabilite prin decret al Consiliului de Stat.

Surse:

- Măsuri alternative urmăririi penale, <https://www.service-public.gouv.fr/particuliers/vosdroits/F2277>
- Măsuri specifice pentru minori, Codul de justiție penală juvenilă, art.L422-1 – L422-2, https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000039086952/LEGISCTA000039088235/
- Obligarea la tratament medical prin ordin al procurorului, Codul Sănătății Publice: Articolul L3423-1, https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000039086952/LEGISCTA000039088235/
- Circulară din 13 decembrie 2022 referitoare la avertismentul penal probatoriu, <https://www.justice.gouv.fr/documentation/bulletin-officiel/circulaire-du-13-decembre-2022-presentant-dispositions-loi-ndeq-2021-1729-du-22>
- Circulară din 12 mai 2017 privind măsurile alternative urmăririi penale, https://www.justice.gouv.fr/sites/default/files/migrations/textes/art_pix/JUSD17_14357C.pdf
- Circulară din 8 aprilie 2019 privind alternativele la urmărirea penală, urmărirea penală și judecata, <https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf/circ?id=44603>

GERMANIA³

1. Principii specifice urmăririi penale

În Republica Federală Germania, procuratura are competența, în conformitate cu articolele 151 și 152 alineatul (1) din [Codul de procedură penală \(Strafprozessordnung -StPO\)](#), de a introduce acțiunea publică în fața instanței penale. În conformitate cu articolul 152 alineatul (2) din StPO, procuratura este obligată, în temeiul principiului legalității, să intervină și să inițieze o procedură de anchetă în cazul în care există

³ Răspunsul integral al Bundestag-ului german la solicitarea ECPRD No.6298

indicii suficiente privind comiterea unei infracțiuni (suspiciune inițială – *Anfangsverdacht*), cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Dacă, în urma anchetei există o probabilitate mare de condamnare pentru o infracțiune pasibilă de urmărire penală (suspiciune suficientă – *hinreichender Tatverdacht*⁴) împotriva unuia sau mai multor suspecti, Parchetul introduce acțiunea publică în fața instanței competente, în conformitate cu § 170 alin.1 StPO. În cazul în care nu există o suspiciune suficientă sau există un obstacol procedural de durată (de exemplu, prescripția, decesul acuzatului sau lipsa capacității penale), procuratura dispune, în conformitate cu § 170 alin. 2 teza 1 StPO, încetarea procedurii de anchetă.

Noțiunea de „faptă” în sensul StPO este definită în doctrina juridică după cum urmează:

*Fapta procesuală este un eveniment obiectiv unic, care trebuie distins de alte evenimente similare sau de același fel și în cadrul căruia se presupune că suspectul a săvârșit o infracțiune. Fapta cuprinde întregul comportament al suspectului, în măsura în care acesta, conform interpretării obiective, constituie un tot unitar împreună cu evenimentul obiectiv descris în actul de acuzare.*⁵

2. Clasarea din motive de oportunitate

Pe lângă clasarea prevăzută la § 170 alineatul (2) teza 1 StPO, dispozițiile articolelor 153 și următoarele din StPO prevăd și posibilitatea așa-numitei clasări din motive de oportunitate. În practică, sunt relevante în special clasarea din motive de gravitate redusă a faptei (§ 153 StPO), clasarea sub îndeplinirea unor condiții și instrucțiuni (§ 153a StPO) și clasarea parțială în cazul infracțiunilor secundare nesemnificative (§ 154 StPO).

2.1. Clasarea din motive de gravitate redusă a faptei, conform § 153 StPO

Conform § 153 alin. 1 StPO, parchetul poate renunța la urmărirea penală dacă fapta constituie o contravenție, vinovăția autorului este considerată minoră și nu există un interes public în urmărirea penală.

Conform articolului 12 alineatul (2) din [Codul penal \(Strafgesetzbuch-StGB\)](#), contravenția este o faptă ilicită care se pedepsește cu o pedeapsă cu închisoarea de cel puțin un an sau cu amendă. Nu este necesar să existe o suspiciune suficientă în sensul articolului 170 alineatul (1) StPO. Este suficient ca, în urma unei evaluări ipotetice a vinovăției în stadiul respectiv al urmăririi penale (chiar și înainte de încheierea anchetei), să existe indicii factuale suficiente pentru suspiciunea de comitere a unei infracțiuni împotriva suspectului, în sensul articolului 152 alineatul (2)

⁴ Kölbel/Neßeler, in: Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung, 2. Auflage 2024, § 170 StPO Rn. 14

⁵ Schmitt, in: Schmitt/Köhler Kommentar zur Strafprozessordnung, 68. Auflage 2025, § 264 StPO Rn. 3, 4

StPO.⁶ „Vina minoră” a autorului și „interesul public al urmăririi penale” sunt noțiuni juridice nedeterminate, nedefinite în lege.

Gravitatea faptei este considerată redusă dacă, în urma evaluării tuturor aspectelor legate de faptă și de autor, aceasta se situează cu mult sub nivelul mediu comparativ cu infracțiuni similare. Aspectele care trebuie luate în considerare includ, printre altele: atitudinea și motivația autorului, gradul de implicare infracțională, antecedentele penale, eforturile de reparare a prejudiciului sau consecințele negative pe care autorul le-a suferit ca urmare a faptei (de exemplu, retragerea permisului de conducere, vătămări corporale grave suferite de autor, cereri de despăgubiri civile).

Conform opiniei generale, „interesul public în urmărirea penală” există atunci când fapta tulbură ordinea juridică dincolo de cercul de viață al persoanei vătămate, iar urmărirea penală se află în atenția opiniei publice. În aprecierea interesului public se iau în considerare în special gravitatea consecințelor faptei, apariția sentimentului de nesiguranță și neîncredere a publicului în statul de drept în cazul neînceperii urmăririi penale, motivele politice sau extremiste ale faptei sau implicarea autorităților publice sau a funcționarilor publici în săvârșirea faptei. Cu toate acestea, un grad ridicat de notorietate a autorului sau o atenție mediatică deosebit de mare nu pot, în sine, să justifice un interes public în urmărirea penală. Afectarea valorilor comune ale societății, precum siguranța sau fluiditatea traficului rutier, determină un interes public mai ridicat în începerea și desfășurarea urmăririi penale.

Închiderea procedurii înainte de formularea acuzaării se efectuează, în conformitate cu articolul 153 alineatul (1) teza 1 StPO, prin hotărâre a Parchetului, cu acordul instanței competente în fond. Nu este necesară audierea prealabilă a suspectului sau consimțământul acestuia pentru închiderea procedurii. Conform § 153 alin. 1 teza 2 StPO, nu este necesar acordul instanței dacă infracțiunea nu este pasibilă de o pedeapsă minimă mai mare decât pedeapsa minimă de o lună de închisoare (§ 38 alin. 2 din Codul penal) și dacă consecințele faptei sunt considerate minore. Împotriva clasării cauzei, reclamantul poate formula o plângere la superiorul ierarhic al Parchetului, în conformitate cu articolul 172 alineatul (1) din StPO. În conformitate cu articolul 172 alineatul (2) teza a treia StPO, o cale de atac împotriva deciziei de respingere a superiorului ierarhic al Parchetului este exclusă în cazul unei clasări din motive de oportunitate, în temeiul articolelor 153 și următoarele din StPO.

În cazul în care a fost deja introdusă acțiunea penală, competența de a închide procedura revine instanței de fond, în conformitate cu articolul 153 alineatul (2) teza 1 StPO. Instanța poate închide procedura, în baza competențelor sale, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 153 alineatul (1) StPO, cu acordul Parchetului și al inculpatului (a se vedea articolul 157 StPO). Cerința de consimțământ al inculpatului după introducerea acțiunii penale decurge din interesul sporit al inculpatului de a fi reabilitat printr-o hotărâre de achitare. Consimțământul inculpatului cu privire la clasarea cauzei nu constituie o recunoaștere a vinovăției. Consimțământul

⁶ Peters, in: Münchener Kommentar zur Strafprozessordnung, 2. Auflage 2024, § 153 StPO Rn. 17

inculpatului poate fi, în mod excepțional, omis în conformitate cu § 153 alin. 2 teza 2 StPO dacă acesta este absent sau a fost îndepărtat din sala de judecată din ordinul instanței, din cauza comportamentului său necorespunzător. Clasarea judiciară se efectuează, în conformitate cu § 153 alin. 2 teza 3 și 4 StPO, printr-o hotărâre irevocabilă. Cu toate acestea, contrar textului normei, hotărârea este contestabilă prin recursul prevăzut la § 304 StPO, în cazul în care condițiile de clasare prevăzute la § 153 alin. 1 nu au fost îndeplinite efectiv sau a fost ignorată cerința formală de consimțământ a unei părți la proces. Atât Parchetul, cât și inculpatul au dreptul de a introduce o plângere. Conform § 400 alin. 2 teza 2 StPO, partea civilă vătămată (§ 395 StPO) nu are dreptul de a contesta.

Clasarea cauzei de către Parchet în temeiul articolului 153 alineatul (1) StPO nu conduce la stingerea acțiunii penale, indiferent de decizia instanței. Procedura poate fi reluată în orice moment de către Parchet, în cazul în care există motive obiective. Clasarea de către instanță în conformitate cu § 153 alin. 2 StPO conduce, conform jurisprudenței, la o stingere parțială a acțiunii penale, datorită verificării judiciare exhaustive efectuate anterior și încrederii justificate a suspectului în încheierea procedurii. În acest caz, procedura poate fi reluată dacă, pe baza unor fapte sau probe noi sau a unei modificări ulterioare a aprecierii juridice, fapta se dovedește fie o infracțiune (§ 12 alin. 1 din Codul penal), fie o parte a unei infracțiuni continue.

2.2. Clasarea cauzei cu condiții și instrucțiuni în conformitate cu §153a StPO

În conformitate cu § 153a alin. 1 teza 1 StPO, Parchetul poate renunța la introducerea acțiunii penale cu acordul inculpatului și al instanței competente, dacă fapta constituie o contravenție, dacă interesul public în urmărirea penală poate fi respectat prin îndeplinirea unor condiții și instrucțiuni și dacă forma de vinovăție nu contravine clasării.

Spre deosebire de clasarea conform § 153 alin. StPO, pentru clasarea conform § 153a alin. 1 trebuie să existe o suspiciune suficientă și un interes public fundamental în urmărirea penală.

Perturbarea ordinii juridice cauzată de faptă trebuie să poată fi compensată prin executarea sancțiunilor acceptate de autorul faptei. În cadrul evaluării, trebuie luate în considerare atât consecințele faptei, cât și personalitatea autorului. Printre motivele care pot justifica renunțarea la urmărirea penală se numără, în special, consimțământul părții civile lezate sau o disproporție între gravitatea faptei și resursele necesare pentru desfășurarea procesului.

Spre deosebire de clasarea prevăzută la § 153 alineatul (1) StPO, gravitatea faptei nu trebuie să fie „minimă”. În același timp, fapta nu este necesar să fie atât de gravă încât doar o sentință penală să fie adecvată pentru a compensa interesul public în urmărirea penală. Domeniul de aplicare al clasării sub condiții și instrucțiuni se situează, prin urmare, în principal în sfera infracțiunilor ușoare până la cele de gravitate medie, care pot fi pedepsite în cadrul procesului principal cu amendă sau o pedeapsă cu

închisoare de scurtă durată. Sunt avute în vedere în special infracțiunile de vătămare corporală ușoară, infracțiunile rutiere, distrugerile de bunuri și în general infracțiunile ușoare până la cele de gravitate medie împotriva proprietății și patrimoniului. În schimb, se apreciază, de regulă, un grad mai mare de vinovăție în cazul recidiviștilor, al infractorilor aflați în perioada de probă, al celor care au beneficiat deja de clasarea unor infracțiuni similare în temeiul articolelor 153 și următoarele din StPO sau în cazul unui grad deosebit de ridicat de organizare sau de agresivitate.

Articolul 153a alineatul (1) StPO enumeră diverse condiții și obligații care pot fi impuse inculpatului. Lista nu este exhaustivă și include, în special:

- prestarea unor servicii pentru repararea prejudiciului cauzat de faptă,
- plata unei sume de bani în favoarea unei instituții de utilitate publică sau a trezoreriei statului,
- prestarea altor servicii de utilitate publică (de exemplu, ore de muncă),
- îndeplinirea obligațiilor de întreținere,
- eforturi serioase de a ajunge la o înțelegere cu persoana vătămată pentru repararea faptei,
- participarea la un curs de formare socială,
- participarea la un curs de perfecționare sau de aptitudini de conducere (în cazul infracțiunilor rutiere)
- efectuarea unui tratament psihoterapeutic sau socioterapeutic.

În conformitate cu § 153a alineatul (1) teza a 3-a StPO, Parchetul stabilește pentru autorul faptei, în funcție de natura obligației sau a condiției, un termen de cel puțin șase luni și de cel mult un an pentru îndeplinirea acestora. În conformitate cu § 153a alineatul (1) teza a 4-a StPO, Parchetul poate prelungi termenul cu până la trei luni și poate anula ulterior obligațiile și dispozițiile sau le poate modifica cu acordul făptuitorului. Odată cu impunerea efectivă a obligațiilor și dispozițiilor, urmărirea penală este suspendată provizoriu și există un obstacol procedural temporar până la expirarea termenului stabilit. În timpul acestui termen, conform § 153a alin. 3 StPO, prescripția faptei este suspendată. Dacă obligațiile și condițiile impuse sunt îndeplinite de către inculpat în termenul stabilit, conform § 153a alin. 1 teza 5 StPO, procedura este suspendată definitiv printr-o hotărâre declarativă de suspendare a procedurii emisă de Parchet. În caz contrar, urmărirea penală este continuată de către Parchet și se introduce acțiunea în fața instanței penale.

După introducerea acțiunii penale, instanța competentă în fond poate suspenda provizoriu procedura în conformitate cu § 153a alineatul (2) teza 1 StPO, în condițiile prevăzute la § 153a alineatul (1), cu acordul Parchetului și al inculpatului, impunând în mod autonom condiții și dispoziții. Suspendarea definitivă are loc după îndeplinirea condițiilor și instrucțiunilor în conformitate cu § 153a alin. 2 teza 3 și 4, printr-o hotărâre irevocabilă. Contestarea în mod excepțional a hotărârii prin intermediul căii de atac a recursului este posibilă în condițiile menționate deja la § 153 alin. 2 StPO.

Având în vedere efectul împovăraător al condițiilor și instrucțiunilor asupra acuzatului, stingerea acțiunii penale, atât în cazul clasării de către Parchet, cât și de către instanță, are o întindere mai mare decât în cazul clasării pe motiv de minoritate a faptei, în conformitate cu § 153 StPO. Stingerea acțiunii penale cuprinde întreaga faptă în sens procesual, inclusiv faptele parțiale suplimentare în cazul unei infracțiuni continue și al contravențiilor comise concomitent, cu excepția cazului în care fapta se dovedește ulterior a fi o infracțiune, pe baza unor fapte sau probe noi sau a unei modificări ulterioare a încadrării juridice (§ 153a alin. 1 teza 5 StPO).

2.3. Clasarea parțială a infracțiunilor ne semnificative, conform § 154 StPO

În cazul în care o persoană este anchetată în paralel pentru diferite fapte procesuale, Parchetul poate renunța la urmărirea penală a unei fapte în conformitate cu § 154 alin. 1 StPO, dacă inculpatul a fost deja condamnat prin hotărâre definitivă într-un alt proces sau dacă se preconizează o pedeapsă într-un alt proces, pe lângă care o nouă condamnare nu ar avea o importanță semnificativă. Prin urmare, trebuie să se facă o evaluare comparativă între condamnarea preconizată în cadrul procedurii curente și o condamnare deja definitivă sau preconizată într-o altă procedură. Momentul în care o nouă condamnare „nu are o pondere semnificativă” poate fi stabilit numai pe baza cazului concret, prin evaluarea integrală a aspectelor legate de faptă și de autor, la discreția Procuraturii și nu pe baza unor criterii prestabilite.

În conformitate cu § 154 alineatul (1) punctul 2 StPO, se poate lua în considerare clasarea cauzei și în cazul în care nu se poate pronunța o hotărâre pe fond într-un termen rezonabil și în cazul în care inculpatul a fost deja condamnat printr-o altă sentință, iar apărarea ordinii juridice nu impune continuarea urmăririi penale. Pentru a stabili un „termen rezonabil”, trebuie să se ia în considerare, în mod comparativ, durata procedurilor similare. În acest context, cu cât procedura depășește mai mult durata medie a procedurilor similare, cu atât se poate presupune mai temeinic o disproporționalitate în raport cu gravitatea faptei. Se poate presupune că a avut loc un efect suficient asupra autorului, în vederea protejării ordinii juridice, atunci când sancțiunea deja aplicată poate fi considerată suficientă atât din punct de vedere preventiv, cât și compensatoriu în raport cu fapta ilicită comisă. Reglementarea servește în primul rând scopurilor de economie procesuală și permite Parchetului să reducă obiectul procedurilor la acuzațiile esențiale. Aceasta are caracter subsidiar față de celelalte posibilități de clasare a procedurii și față de posibilitatea separării prevăzută la § 4 alin. 1 StPO.

Spre deosebire de clasarea prevăzută la articolele 153 și 153a StPO, clasarea în temeiul § 154 se aplică atât contravențiilor, cât și infracțiunilor.

Parchetul poate dispune clasarea în temeiul § 154 alin. 1 StPO fără acordul instanței sau al inculpatului, în orice etapă a procedurii. Clasarea dispusă de Parchet nu are ca efect stingerea acțiunii penale. Parchetul poate relua procedura în orice moment, în

măsura în care consideră că acest lucru este necesar pentru menținerea ordinii juridice.

După introducerea acțiunii penale, instanța competentă în fond poate încadra provizoriu procedura în orice etapă, la cererea Parchetului, prin hotărâre (§ 154 alin. 2 StPO). Nu sunt necesare consimțământul acuzatului și al părții civile.

Clasarea judiciară are un efect juridic limitat; urmărirea penală poate fi reluată în orice moment, în conformitate cu § 154 alineatul (3) StPO, cu condiția ca fapta urmărită să nu se fi prescris și ca sancțiunea de referință pe baza căreia s-a dispus clasarea să nu fi încetat ulterior (de exemplu, prin achitarea în cadrul procedurii de apel). Conform § 154 alin. 4 StPO, urmărirea penală poate fi reluată și în cazul în care fapta urmărită nu s-a prescris încă, sancțiunea de referință din cealaltă procedură a fost semnificativ mai ușoară decât se aștepta, iar apărarea ordinii juridice impune acum o condamnare ulterioară. Rejudecarea în temeiul § 154 alineatul (4) StPO trebuie să aibă loc în termen de trei luni de la data la care hotărârea de referință a devenit definitivă. Rejudecarea are loc, în baza § 154 alineatul (5) StPO, sub forma unei hotărâri judecătorești, la discreția instanței competente. Hotărârea de rejudecare este irevocabilă atât pentru Parchet, cât și pentru inculpat.

Articolul 154a alin. (1) permite, în aceleași condiții ca și § 154, limitarea urmăririi penale la anumite elemente din cadrul aceleiași fapte procesuale.

3. Alte posibilități de clasare

Alte posibilități de clasare cu importanță secundară în practică sunt, printre altele:

- renunțarea la urmărirea penală în cazul faptelor săvârșite în străinătate, în conformitate cu § 153c StPO;
- renunțarea la urmărirea penală a infracțiunilor împotriva securității statului în cazul în care există interese publice preponderente ale Republicii Federale Germania, în conformitate cu § 153d StPO;
- renunțarea la urmărirea penală în cazul expulzării autorului faptei, conform § 154b StPO;
- așteptarea rezultatelor proceselor civile sau administrative, conform § 154d StPO
- clasarea cauzei în cazul absenței îndelungate a autorului faptei, conform § 154f StPO.

Surse:

- Codul de procedură penală, <https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/>
- Codul penal, <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/>
- Legea privind instanțele pentru minori, <https://www.gesetze-im-internet.de/jgg/index.html>
- Încetarea urmăririi penale, <https://www.anwalt.de/rechtstipps/einstellung-des-strafverfahrens-nach-153-153a-stpo-so-beenden-sie-ein-strafverfahren-ohne-verurteilung-248298.html>

- Dejudiciarizarea în cazul făptuitorilor minori - acte normative la nivelul landurilor, <https://www.dvjj.de/diversionsrichtlinien/#toggle-id-1>
- Încheierea procesului penal, <https://www.ra-wittig.de/ratgeber/arbeitgeber-strafrecht/beendigung-des-strafverfahrens/>

ITALIA⁷

[Articolul 408 din Codul de procedură penală italian](#) prevede că cererea de clasare a cauzei este formulată de procuror în cazul în care probele strânse în cursul anchetei preliminare nu permit o perspectivă rezonabilă de condamnare sau de aplicare a unei măsuri de siguranță, alta decât confiscarea. În consecință, este necesar să se evalueze rezultatele anchetei preliminare și să se verifice posibilitatea condamnării suspectului în lumina standardului „dincolo de orice îndoială rezonabilă”. Acest standard are două corolare:

- (a) exhaustivitatea anchetelor, întrucât cu cât acestea sunt mai complete, cu atât prognoza condamnării va fi mai fiabilă; și
- (b) necesitatea de a asigura o calitate probatorie ridicată a actelor de anchetă, prin aplicarea normelor generale privind probele la actele menționate anterior.

Respingerea poate fi dispusă și în temeiul articolului 411 din Codul de procedură penală. Dispoziția în cauză prevede că normele privind respingerea se aplică și în cazul în care: (a) lipsește o condiție prealabilă pentru urmărirea penală (de exemplu, o plângere a părții vătămate, în cazul în care o astfel de plângere este necesară); (b) infracțiunea s-a stins (cum ar fi în cazul expirării termenului de prescripție sau al decesului autorului); sau (c) fapta nu este calificată de lege ca infracțiune penală (de exemplu, deoarece constituie o contravenție).

Articolul 411 din Codul de procedură penală prevede, de asemenea, că se poate dispune încetarea anchetei penale în cazurile în care infracțiunea prezintă un caracter deosebit de minor, în conformitate cu [articolul 131-bis din Codul penal](#) italian. În astfel de cazuri, infracțiunea trebuie să fie una pedepsită cu o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată minimă prevăzută de lege nu depășește doi ani sau cu o sancțiune pecuniară, aplicată fie ca pedeapsă unică, fie cumulativ cu o pedeapsă privativă de libertate. În plus, prejudiciul cauzat în cazul concret trebuie să fie de o gravitate redusă, având în vedere modul de comportare al autorului (care trebuie evaluat pe baza criteriilor de gravitate prevăzute la [articolul 133 din Codul penal](#)) și gravitatea redusă a prejudiciului sau a pericolului cauzat de comportament. Caracterul deosebit de minor al infracțiunii trebuie, de asemenea, evaluat în lumina comportamentului suspectului după comiterea infracțiunii. Un alt motiv de clasare este prevăzut la articolul 415 din Codul de procedură penală, în cazul în care se solicită o ordonanță de clasare deoarece infracțiunea a fost comisă de persoane necunoscute.

⁷ Răspunsul integral al Camerei Deputaților-Parlamentul Italiei la solicitarea ECPRD nr.6298

Ordinul de clasare este emis de judecătorul de instrucție preliminară (GIP) la cererea procurorului (PM). Mai precis, în cazul în care procurorul intenționează să solicite judecătorului competent clasarea cauzei, acesta trebuie să notifice mai întâi partea vătămată cu privire la această cerere, cu condiția ca aceasta din urmă să fi declarat că dorește să fie informată cu privire la orice eventuală clasare (articolul 408 alineatul (2) din Codul de procedură penală). Aceasta permite părții vătămate, în termen de 20 de zile de la comunicarea cererii de clasare, să consulte dosarul și să depună o contestație, însoțită de o cerere motivată de continuare a anchetei preliminare (articolele 408 alineatul (2) și 410 din Codul de procedură penală). Partea vătămată trebuie, de asemenea, să fie informată cu privire la cererea de clasare în cazurile în care infracțiunea este deosebit de minoră; în astfel de cazuri, partea vătămată dispune de 10 zile pentru a se opune respectivei cereri (articolul 411 alineatul (1-bis) din Codul de procedură penală). Dacă, în situațiile menționate anterior, partea vătămată nu este informată, orice hotărâre de clasare pronunțată de GIP este nulă și lipsită de efect, în conformitate cu articolul 410-bis din Codul de procedură penală.

Cu excepția cazului în care s-a formulat o contestație împotriva clasării, judecătorul de instrucție emite o hotărâre motivată prin care admite cererea de clasare formulată de procuror și retrimite dosarul acestuia. Ordonanța de clasare trebuie comunicată persoanei asupra căreia se desfășoară ancheta dacă, pe parcursul procedurii, i s-a aplicat o măsură de arest preventiv (articolul 409 alineatul (1) din Codul de procedură penală). Dacă, dimpotrivă, judecătorul nu admite cererea, acesta stabilește, în termen de trei luni, data unei ședințe în camera de consiliu și dispune notificarea procurorului, a persoanei anchetate și a părții vătămate. Notificarea privind ședința trebuie transmisă și procurorului general al Curții de Apel (articolul 409 alineatele (2) și (3) din Codul de procedură penală).

În urma ședinței, în cazul în care judecătorul consideră că sunt necesare investigații suplimentare, acesta le va indica printr-o ordonanță adresată procurorului (așa-numitele investigații suplimentare obligatorii), stabilind termenul strict necesar pentru finalizarea acestora; în caz contrar, judecătorul se va pronunța asupra cererii în termen de trei luni (articolul 409 alineatul (4) din Codul de procedură penală). În cazul în care judecătorul consideră că nu sunt necesare investigații suplimentare și, cu toate acestea, nu intenționează să admită cererea de clasare, acesta dispune ca procurorul să formuleze oficial acuzația în termen de 10 zile (așa-numita urmărire penală obligatorie/ordin de trimitere în judecată).

Articolul 414 din Codul de procedură penală prevede că, după emiterea unei hotărâri de clasare, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea, prin intermediul unei hotărâri motivate, de a redeschide ancheta în cazul în care cererea este susținută de necesitatea unor noi activități de anchetă. Cererea de redeschidere a anchetei va fi respinsă în cazul în care nu este previzibil în mod rezonabil că pot fi identificate noi surse de probe care, luate separat sau împreună cu probele deja obținute, pot justifica instituirea unei proceduri penale. De asemenea, trebuie menționat că orice acte de anchetă efectuate în absența unui ordin judiciar de autorizare a redeschiderii sunt

inadmisibile și nu pot fi utilizate în cadrul procedurii penale. De la momentul redeschiderii anchetelor, termenele obișnuite încep să curgă din nou.

Surse:

- Codul de procedură penală, <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1988-09-22;447>
- Codul penal, <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:regio.decreto:1930-10-19;1398>
- Medierea și justiția restaurativă în sistemul penal italian, https://www.giustizia.it/giustizia/it/mg_1_12_1.wp?facetNode_1=4_55&facetNode_2=0_2&previousPage=mg_1_12&contentId=SPS31410#
- Proceduri penale speciale, <https://www.studiocataldi.it/articoli/40085-i-procedimenti-penali-speciali.asp>
- Renunțarea la proces – noua tendință în justiția penală, <https://www.rapportoantigone.it/diciottesimo-rapporto-sulle-condizioni-di-detenzione/la-rinuncia-al-processo-la-nuova-tendenza-della-giustizia-penale/>

LETONIA

Codul de procedură penală leton prevede următoarele:

Articolul 415 - Încheierea procedurilor penale prin exonerarea condiționată de răspundere penală

(1) Dacă procurorul, ținând cont de natura infracțiunii săvârșite și de prejudiciul cauzat, de datele personale și de alte împrejurări ale cauzei, ajunge la convingerea că inculpatul nu va mai săvârși infracțiuni în viitor, poate înceta procesul penal prin eliberarea condiționată a acestuia de răspundere penală.

(2) Pentru a obține date care caracterizează o persoană, procurorul poate solicita un raport de evaluare de la Serviciul de Probațiune de Stat.

(3) Încetarea procesului penal prin exonerarea condiționată de răspundere penală se admite în conformitate cu prevederile Codului penal și numai cu acordul unui procuror de rang superior.

(4) Încetarea procesului penal este permisă numai cu consimțământul voluntar și expres al inculpatului. (...)

Articolul 416 - Decizia privind încheierea procedurilor penale prin exonerarea condiționată de răspundere penală

În hotărârea privind încetarea procesului penal prin exonerarea condiționată de răspundere penală, procurorul va indica:

- 1) persoana care a fost acuzată de săvârșirea unei infracțiuni;*
- 2) motivele de încetare a urmăririi penale;*

- 3) perioada de probă;
- 4) obligațiile impuse persoanei acuzate;
- 4¹) termenul până la care trebuie remediat prejudiciul cauzat, dacă a fost impusă o astfel de obligație;
- 4²) informații despre înțelegere și condițiile acesteia, dacă o astfel de înțelegere a fost încheiată;
- 5) instituția însărcinată cu monitorizarea comportamentului persoanei respective;
- 6) ridicarea măsurii de securitate aplicate.

Articolul 416 - Secțiunea 1. Obligația de plată a depozitului de garanție

(1) La impunerea obligației de plată a unei garanții, procurorul va indica în încheierea de încetare a urmăririi penale o sumă de bani stabilită în conformitate cu legea penală, care se transferă în depozitul (păstrarea) unei instituții de credit indicate de procuror, precum și termenul în care se va efectua transferul sumei menționate anterior.

(2) Garanția se plătește de către persoana în privința căreia încetează procesul penal, prin prezentarea la organul de executare a pedepsei a unui document care atestă plata.

Articolul 417 - Prezentarea deciziilor și a materialelor cauzei penale

(1) Persoanei în privința căreia urmărirea penală încetează i se eliberează o copie a hotărârii, i se explică consecințele încetării urmăririi penale și i se explică dreptul său de a lua cunoștință de dosarul cauzei penale. Persoana respectivă certifică prin semnătură că este de acord cu calificarea infracțiunii și se angajează în mod voluntar să îndeplinească obligațiile prevăzute în hotărâre.

(2) Procurorul va trimite victimei o copie a hotărârii și o va înștiința despre dreptul său de a lua cunoștință de materialele cauzei penale și de a ataca hotărârea la procurorul ierarhic superior.

(3) Decizia intră în vigoare dacă victima nu a contestat-o în termen de 10 zile de la data primirii notificării sau dacă plângerea sa a fost respinsă. Decizia procurorului de rang superior nu este supusă recursului.

(4) După intrarea în vigoare a hotărârii, procurorul va transmite, în termen de trei zile lucrătoare, o copie a acesteia instituției care asigură executarea prezentei hotărâri.

Articolul 420 - Admisibilitatea aplicării unei ordonanțe de pedeapsă emise de procuror

(1) Dacă o persoană a comis o infracțiune, o infracțiune mai puțin gravă sau o infracțiune gravă pentru care se prevede o pedeapsă privativă de libertate de până la cinci ani, iar procurorul, ținând cont de natura infracțiunii comise și de prejudiciul cauzat, de datele care caracterizează persoana și de alte circumstanțe ale cauzei, s-a convins că această persoană nu trebuie condamnată la o pedeapsă privativă de libertate, dar nu poate rămâne nepedepsită, poate încheia procesul penal prin întocmirea unei prescripții pentru pedeapsă. Prescripția procurorului pentru pedeapsă, dacă persoana a comis o infracțiune gravă pentru care se prevede o pedeapsă

privativă de libertate de până la cinci ani, poate fi întocmită dacă un procuror de rang superior este de acord cu aceasta. (...)

LUXEMBURG

În [Codul de procedură penală](#) sunt prevăzute măsuri de justiție restaurativă, care vizează cu precădere repararea prejudiciului (art.8-1), medierea penală (art.24 alin.5) și acordul penal (art.563-578).

Articolul 8-1

În toate procedurile penale și în toate etapele procedurii, inclusiv în timpul executării pedepsei, victimei și autorului unei infracțiuni, cu condiția ca faptele să fi fost recunoscute, li se poate oferi o măsură de justiție restaurativă.

Justiția restaurativă este definită ca orice măsură care permite victimei și autorului unei infracțiuni să participe activ la rezolvarea dificultăților care decurg din infracțiune și, în special, la repararea oricărui prejudiciu rezultat din comiterea acesteia. Această măsură poate fi implementată numai după ce victima și autorul au primit informații complete despre aceasta și au consimțit în mod expres să participe. Este implementată de o terță parte independentă, acreditată în acest scop, cunoscută sub numele de „facilitator al justiției restaurative”. Este confidențială, cu excepția cazului în care părțile convin altfel și cu excepția cazurilor în care un interes preponderent legat de necesitatea prevenirii sau urmăririi penale a infracțiunilor justifică divulgarea informațiilor despre implementarea măsurii către Procurorul de Stat.

Acreditarea unui facilitator în justiție restaurativă se acordă de către ministrul Justiției, cu condiția ca antecedentele penale ale solicitantului să nu fie incompatibile cu îndeplinirea funcțiilor și îndatoririlor de facilitator în justiție restaurativă. În cazul în care solicitantul este cetățean al unei țări străine, ministrul Justiției poate solicita acestuia să furnizeze un extras din cazierul său judiciar sau un document similar emis de autoritatea publică competentă a țării sau țărilor a căror cetățenie este. Sub rezerva obținerii consimțământului scris sau electronic al solicitantului, ministrul Justiției poate, de asemenea, să adreseze o cerere motivată Procurorului General pentru un extras din cazierul judiciar al autorității competente a statului membru al cărui cetățean este solicitantul.

Articolul 24

(5) Procurorul de Stat poate, înainte de a decide asupra urmăririi penale, să decidă recurgerea la mediere dacă i se pare că o astfel de măsură este de natură să asigure repararea prejudiciului cauzat victimei, să pună capăt tulburării rezultate din infracțiune sau să contribuie la reabilitarea făptuitorului. Cu toate acestea, recurgerea la mediere este exclusă în cazurile de infracțiuni împotriva persoanelor cu care făptuitorul locuiește.

Mediatorul este obligat să păstreze secretul profesional.

Articolul 563

Acțiunea penală pentru delikte și infracțiuni care, datorită circumstanțelor atenuante, sunt de natură să fie pedepsite, ca pedeapsă principală, fie cu închisoare de cel mult cinci ani, fie cu amendă penală, poate face obiectul unei înțelegeri.

Acesta poate fi încheiat în orice etapă a procedurii, atâta timp cât nu s-a pronunțat o hotărâre de către o cameră corecțională a tribunalului de circumscripție cu privire la acțiunea publică.

Acesta se încheie între procurorul de stat și, după caz, persoana împotriva căreia se desfășoară ancheta preliminară sau instrucția preparatorie, inculpatul sau persoana acuzată, denumite în continuare „persoana urmărită penal”.

Surse:

- Codul de procedură penală, https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/procedure_penale/20170703
- Acordul de recunoaștere a vinovăției, <https://justice.public.lu/fr/affaires-penales/jugement-sur-accord.html>
- Medierea penală, <https://justice.public.lu/fr/affaires-penales/mediation-penale.html>
- *Enfants en conflit avec la loi au Luxembourg. Focus sur la déjudiciarisation, la justice restaurative+ et les mesures non privatives de liberté*, 2024, https://www.unicef.lu/site-root/wp-content/uploads/2024/11/2024_10_RAPPORT_ENFANTS_CONFLIT_LOI.pdf

POLONIA

Codul penal prevede la art. 27-29 condițiile în care poate fi dispusă încetarea condiționată a urmăririi penale.

Articolul 27

§ 1. Urmărirea penală poate înceta condiționat dacă gradul de pericol social al faptei nu este semnificativ, circumstanțele săvârșirii acesteia sunt clare, iar atitudinea făptuitorului, care nu a fost condamnat pentru o infracțiune, caracteristicile și circumstanțele sale personale, precum și modul său de viață anterior justifică presupunerea că, în urma încetării urmăririi penale, acesta va respecta legea și, în special, nu va recidiva.

§ 2. Încetarea condiționată nu se aplică dacă infracțiunea se pedepsește cu o pedeapsă cu închisoare mai mare de trei ani.

Articolul 28

§ 1. Încetarea condiționată poate fi condiționată de garanția, constând în asigurarea că făptuitorul va depune toate eforturile pentru a respecta legea și, în special, nu va săvârși infracțiunea. Garanția poate fi asigurată de o organizație socială din care face parte făptuitorul sau de un colectiv din care acesta lucrează, servește sau studiază. Garanția poate fi asigurată și de o persoană de încredere.

§ 2. Prin încetarea condiționată a urmăririi penale, făptuitorul poate fi obligat să:

- 1) repare, în totalitate sau parțial, prejudiciul cauzat de infracțiune,
- 2) să prezinte scuze părții vătămate,
- 3) să presteze o muncă specifică sau să presteze muncă în folosul comunității.

§ 3. Prin încetarea condiționată a urmăririi penale într-un caz care implică o infracțiune contra patrimoniului, dacă prejudiciul nu a fost reparat, se impune obligația prevăzută la § 2 pct. 1.

§ 4. Obligația de a presta muncă în folosul comunității, prevăzută la § 2 pct. 3, nu poate depăși 20 de ore.

Articolul 29

§ 1. Încetarea condiționată se face pentru o perioadă de probă de la unu la doi ani, care curge de la data la care hotărârea judecătorească rămâne definitivă și obligatorie.

§ 2. Urmărirea penală se reia dacă făptuitorul, în timpul perioadei de probă, nu își îndeplinește obligația impusă în temeiul articolului 28 sau, chiar înainte de rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, încalcă în mod flagrant ordinea juridică, în special dacă săvârșește o infracțiune.

§ 3. Urmărirea penală întreruptă condiționat nu poate fi reluată mai târziu de trei luni de la sfârșitul perioadei de probă.

Codul de procedură penală

Articolul 18. Fapta ca abatere minoră sau abatere disciplinară

§ 1. Dacă o faptă constituie doar o abatere minoră, procurorul, refuzând să inițieze procedurile sau încetând-o, va trimite cazul Poliției în scopul depunerii unei cereri de sancțiune la instanța competentă; procurorul poate depune el însuși o astfel de cerere.

§ 2. Dacă instanța sau procurorul constată că fapta constituie o abatere disciplinară sau o încălcare a îndatoririlor oficiale sau a principiilor de conviețuire socială, acesta poate, refuzând să inițieze procedurile sau încetând-o, în special din cauza prejudiciului social nesemnificativ al faptei, să trimită cazul unei alte autorități competente.

În Polonia, există și instituția acordului sau a "condamnării fără proces" ([dobrowolne poddanie się odpowiedzialności](#)), care funcționează similar unei renunțări complete la

urmărirea penală, suspectul acceptând o pedeapsă propusă de procuror în schimbul finalizării rapide a cazului, de obicei pentru fapte mai puțin grave din materia dreptului fiscal ([art.17 din Codul penal fiscal](#)):

Articolul 17. Recunoașterea voluntară a răspunderii

§1. Instanța poate acorda permisiunea pentru recunoașterea voluntară a răspunderii, dacă vinovăția autorului și circumstanțele săvârșirii infracțiunii fiscale sau a contravenției fiscale nu ridică îndoieli și, în același timp:

- 1) s-a achitat integral obligația publică exigibilă, în cazul în care, în legătură cu infracțiunea fiscală sau contravenția fiscală, a avut loc o diminuare a acestei obligații;*
- 2) autorul a achitat o sumă corespunzătoare cel puțin amenzii minime prevăzute pentru fapta interzisă respectivă;*
- 3) autorul a consimțit la confiscarea bunurilor cel puțin în măsura în care această confiscare este obligatorie, iar în cazul imposibilității predării acestor bunuri – a achitat echivalentul lor în bani; dispozițiile art. 16 § 2 teza a treia și art. 31 § 3 punctul 2 se aplică în mod corespunzător;*
- 4) s-a achitat cel puțin echivalentul forfetar al cheltuielilor de judecată.*

§2. Nu se poate acorda permisiunea de a se supune voluntar răspunderii dacă:

- 1) infracțiunea fiscală este pasibilă de pedeapsa cu restricția libertății sau de pedeapsa cu închisoarea;*
- 2) infracțiunea fiscală pedepsită numai cu amendă a fost săvârșită în condițiile prevăzute la articolul 37 alineatul (1) sau la articolul 38 alineatul (2);*
- 3) s-a formulat o intervenție cu privire la bunul supus confiscării, cu excepția cazului în care aceasta este retrasă de către intervenient până la introducerea actului de acuzare în instanță.*

În temeiul articolului 305 alineatul (3) din Codul de procedură penală, decizia de a înceta ancheta sau de a refuza deschiderea unei anchete poate fi emisă de procuror sau de poliție. Decizia emisă de poliție necesită aprobarea procurorului.

În conformitate cu articolul 325e alineatele (1) și (2) din Codul de procedură penală, decizia de a înceta o anchetă și de a înscrie cauza în registrul infracțiunilor, de a înceta o anchetă sau de a suspenda o anchetă este emisă de entitatea care conduce procedura. Recursul împotriva hotărârii de clasare a anchetei și de înscriere a cauzei în registrul infracțiunilor se depune la procurorul competent să supravegheze ancheta. În cazul în care procurorul nu admite recursul, acesta îl transmite instanței.

PORTUGALIA

[Codul de procedură penală](#) al Portugaliei prevede instituția suspendării provizorii a urmăririi penale (*Suspensão provisória do processo*), după cum urmează:

Articolul 281

1 - Dacă infracțiunea se pedepsește cu închisoare de cel mult 5 ani sau cu o altă sancțiune decât închisoarea, procurorul, din oficiu sau la cererea inculpatului sau a avocatului, va dispune, cu acordul judecătorului de instrucție, suspendarea procedurii, prin impunerea de ordonanțe și reguli de conduită inculpatului, ori de câte ori sunt îndeplinite următoarele condiții:

- a) acordul inculpatului și al avocatului;*
- b) absența unei condamnări anterioare pentru o infracțiune de aceeași natură;*
- c) absența aplicării prealabile a suspendării provizorii a procedurii pentru o infracțiune de aceeași natură;*
- d) nu este aplicabilă măsura de siguranță a internării;*
- e) absența unui grad ridicat de vinovăție; și*
- f) se consideră că respectarea ordonanțelor și regulilor de conduită va compensa în mod suficient cerințele cauzei.*

2. Următoarele ordonanțe și reguli de conduită pot fi impuse inculpatului, cumulativ sau separat:

- a) să despăgubească partea vătămată;*
- b) să acorde persoanei vătămate o compensație morală adecvată;*
- c) să achite statului, instituțiilor private de solidaritate socială, asociațiilor de utilitate publică sau asociațiilor legal constituite o anumită sumă sau să îndeplinească un serviciu de interes public;*
- d) să locuiască într-un anumit loc;*
- e) să participe la anumite programe sau activități;*
- f) să nu exercite anumite profesii;*
- g) să nu frecventeze anumite medii sau locuri;*
- h) să nu locuiască în anumite locuri sau regiuni;*
- i) să nu însoțească, să nu găzduiască sau să nu primească anumite persoane;*
- j) să nu frecventeze anumite asociații sau să nu participe la anumite întâlniri;*
- l) să nu dețină anumite animale, lucruri sau obiecte de natură să faciliteze săvârșirea unei alte infracțiuni;*
- m) orice alt comportament impus în mod expres de cauză.*

3 - În cadrul spețelor privind infracțiuni de corupție, de primire sau oferire nejustificată de avantaje sau de criminalitate economică și financiară, se poate impune întotdeauna

persoanei juridice sau entității asimilate obligația de a adopta, implementa sau modifica un program de conformitate normativă, sub supraveghere judiciară, adecvat pentru a preveni săvârșirea infracțiunilor menționate.

4 - Fără a aduce atingere dispozițiilor de la alineatul anterior, în cazul unei infracțiuni pentru care este prevăzută legal o pedeapsă accesorie de interdicere a conducerii vehiculelor cu motor, se impune obligatoriu aplicarea unei ordonanțe de interdicere a conducerii vehiculelor cu motor.

5 - Nu se pot impune ordonanțe și norme de conduită care ar putea leza demnitatea inculpatului.

6 - Pentru sprijinirea și supravegherea respectării interdicțiilor și a regulilor de conduită, judecătorul de instrucție și Parchetul pot, în funcție de caz, să recurgă la serviciile de reinserție socială, la organele de poliție judiciară și la autoritățile administrative.

7 - Decizia de suspendare, în conformitate cu alineatul (1), nu este susceptibilă de contestare.

8. În cazurile de violență domestică neagravate de rezultat, Parchetul, la cererea liberă și informată a victimei, dispune suspendarea provizorie a procedurii, cu acordul judecătorului de instrucție și al inculpatului, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la literele b) și c) ale § 1.

9. În cazurile de infracțiuni împotriva libertății sexuale și autodeterminării unui minor neagravate de rezultat, Parchetul, ținând cont de interesul victimei, dispune suspendarea provizorie a procedurii, cu acordul judecătorului de instrucție și al suspectului, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la literele b) și c) ale § 1.

10 - În cazul articolului 203 din Codul penal, se renunță la consimțământul asistentului prevăzut la subparagraful a) al § 1 al prezentului articol atunci când fapta are loc într-un stabiliment comercial, în perioada de funcționare publică, în legătură cu furtul de bunuri mobile de valoare neglijabilă, cu condiția recuperării imediate a acestor bunuri, cu excepția cazului în care este comis de două sau mai multe persoane.

11 - În procedurile împotriva unei persoane juridice sau a unei entități echivalente, se aplică ordonanțele și regulile de conduită prevăzute la subparagrafele a), b), c), l) și m) ale § 2, precum și ordonanța de a adopta sau implementa un program de conformitate cu reglementările, cu măsuri adecvate de control și supraveghere pentru a preveni infracțiuni de aceeași natură sau pentru a reduce semnificativ riscul producerii acestora.

Articolul 282 - Durata și efectele suspendării

1 - Suspendarea procedurii poate dura până la doi ani, cu excepția dispozițiilor de la alineatul (5) al prezentului articol.

2 - Termenul de prescripție nu curge pe durata suspendării procedurii.

3 - În cazul în care inculpatul respectă dispozițiile și regulile de conduită, Parchetul clasează dosarul, acesta neputând fi redeschis.

4 - Procedura continuă, iar prestațiile efectuate nu pot fi repetate:

a) dacă inculpatul nu respectă dispozițiile și regulile de conduită; sau

b) dacă, pe durata suspendării procedurii, inculpatul comite o infracțiune de aceeași natură pentru care va fi condamnat.

5 - În cazurile prevăzute la alineatele (8) și (9) din articolul anterior, durata suspendării poate fi de până la cinci ani.

SLOVACIA⁸

Distincția unor concepte-cheie din dreptul procedural penal slovac:

- Urmărirea penală (*trestné stíhanie*) este definită ca perioada procedurală mai largă care durează din momentul inițierii oficiale a urmăririi penale (emiterea rezoluției de începere) până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești sau a unei alte decizii privind fondul cauzei.
- În schimb, o anchetă (*vyšetrovanie*) este o formă specifică a procedurii premergătoare procesului (preparatorie). Este obligatorie pentru fapte penale mai grave - infracțiuni (*zločiny*) - și pentru contravenții (*prečiny*) specifice definite de lege (de exemplu, dacă acuzatul este în arest sau dacă cazul implică extremism - articolul 200 din Codul de procedură penală). Ancheta are ca scop obținerea de către ofițerul de poliție (anchetatorul) a probelor necesare pentru a clarifica fapta și a identifica făptuitorul cât mai repede posibil. Dacă anchetatorul (ofițerul de poliție) nu găsește niciun motiv pentru a continua după ce a primit o plângere penală și a îndeplinit sarcinile de bază - înainte de a începe oficial o urmărire penală „în cauză” - acesta soluționează cazul într-unul dintre următoarele moduri:
 - Refuzarea cauzei (*Odmietnutie veci*): aceasta are loc dacă din plângerea în sine sau din informații suplimentare reiese clar că actul nu constituie o infracțiune sau dacă urmărirea penală este inadmisibilă din punct de vedere legal (de exemplu, este prescrisă).
 - Amânarea cauzei (*Odloženie veci*): aceasta se utilizează în cazuri specifice, cum ar fi atunci când faptele care justifică începerea urmăririi penale nu au putut fi stabilite sau dacă urmărirea penală este impracticabilă în contextul respectiv (de exemplu, dacă pedeapsa pentru fapta dată este nesemnificativă în comparație cu o pedeapsă cu care făptuitorul se confruntă deja pentru o altă faptă).

⁸ Răspunsul integral al Consiliului Național al Republicii Slovacia la solicitarea ECPRD No.6298

- Trimiterea cazului (*Odovzdanie veci*): aceasta are loc atunci când se stabilește că fapta nu constituie o infracțiune, ci mai degrabă o contravenție sau o altă contravenție administrativă, care intră în competența unei autorități administrative. De exemplu, contravențiile în temeiul Legii nr. 372/1990 Col. privind contravențiile sunt, în general, soluționate de către biroul districtual competent local. Dacă fapta nu constituie o infracțiune, cazul este trimis unei alte autorități pentru proceduri disciplinare.

Ancheta trebuie întreruptă dacă:

- este suficient justificat că fapta pentru care se desfășoară urmărirea penală nu a avut loc sau nu este o infracțiune;
- nu se dovedește că fapta a fost comisă de acuzat;
- urmărirea penală este inadmisibilă din punct de vedere legal (de exemplu, din cauza prescripției, a decesului acuzatului sau a lipsei plângerii victimei);
- acuzatul nu era răspunzător penal din cauza vârstei sau a sănătății mintale la momentul faptei. Criteriul principal este stabilirea stării de fapt a cauzei într-o măsură care să nu lase nicio îndoială. Dacă probele adunate în timpul anchetei (și după ce acuzatul a avut posibilitatea de a studia dosarul) nu susțin o condamnare sau nu îndeplinesc motivele obligatorii pentru oprirea cauzei, autoritatea competentă este obligată prin lege să emită ordinul.

Încetarea urmăririi penale este o decizie procedurală formală pe fond (*meritórne rozhodnutie vo veci samej*). În timp ce modelul românesc o descrie ca o „renunțare” bazată pe lipsa de interes public pentru infracțiunile cu pedepse de până la 7 ani, sistemul slovac este clasificat mai strict în motive obligatorii și opționale:

- Motive obligatorii (Secțiunea 215 paragraful 1 din Codul de procedură penală): urmărirea penală trebuie încetată dacă actul nu a avut loc niciodată, dacă actul nu constituie infracțiune sau dacă nu se dovedește că acuzatul a comis actul. Alte obstacole obligatorii includ termenul de prescripție, decesul acuzatului, lipsa răspunderii penale din cauza vârstei sau a sănătății mintale sau absența plângerii victimei.
- Motive opționale (articolul 215 alineatul 2 din Codul de procedură penală): spre deosebire de criteriul românesc al „interesului public”, legislația slovacă permite întreruperea discreționară dacă pedeapsa potențială este nesemnificativă în comparație cu o condamnare deja aplicată pentru o altă faptă sau dacă problema a fost deja suficient soluționată în cadrul unor proceduri disciplinare sau administrative.

Natura juridică și temeiurile obligatorii (Secțiunea 9 paragraful 1 din Codul de procedură penală): Urmărirea penală trebuie încetată (sau nu poate fi inițiată) dacă apare oricare dintre următoarele situații:

- Actul este prescris (termen de prescripție);

- Persoana beneficiază de imunitate (este exceptată de jurisdicție) sau lipsește consimțământul necesar pentru urmărire penală;
- Persoana nu răspunde penal din cauza vârstei;
- Acuzatul a decedat sau a fost declarat decedat;
- O decizie definitivă a fost deja luată în aceeași cauză (principiul ne bis in idem);
- Plângerea victimei lipsește sau a fost retrasă (aplicabil unor infracțiuni penale specifice);
- Un tratat internațional prevede acest lucru.

Criteriul principal în procedura penală din Slovacia este stabilirea stării de fapt a cauzei într-o măsură care să nu lase nicio îndoială. Dacă probele adunate în timpul anchetei (după ce acuzatul a avut posibilitatea de a studia dosarul) nu susțin o condamnare, autoritatea este obligată prin lege să oprească procesul.

Procurorul deține competența principală și exclusivă de a întrerupe urmărirea penală în faza premergătoare procesului, odată ce au fost aduse acuzații oficiale împotriva unei anumite persoane.

Ofițerul de poliție (anchetatorul) este autorizat să întrerupă ancheta numai dacă nu au fost încă aduse acuzații oficiale (*vznesenie obvinenia*) împotriva unei anumite persoane.

Instanța decide cu privire la întreruperea anchetei dacă dosarul a ajuns în faza de judecată sau în faza de examinare preliminară a rechizitoriului.

Deciziile procurorului sunt supuse în principal unei revizui interne prin intermediul unei plângeri (*sťažnosť*), asupra căreia decide un procuror superior. Judecătorul pentru proceduri preliminare (*sudca pre prípravné konanie*) intervine doar în cazuri specifice, cum ar fi deciziile privind plângerile împotriva deciziilor procurorului care aduc atingere drepturilor fundamentale sau atunci când întreruperea implică un „martor cooperant”.

Pe scurt, în cadrul procedurii pregătitoare (înainte de depunerea rechizitoriului la instanță), decizia de încetare a urmăririi penale este emisă, de obicei, de procuror sau, în anumite etape, de un ofițer de poliție (anchetator), cu acordul procurorului. Dacă dosarul se află deja în faza de judecată prealabilă, instanța (completul de judecată sau judecătorul unic) decide încetarea urmăririi penale. Deciziile procurorului în cadrul procedurii pregătitoare sunt supuse revizuirii prin plângere, care poate fi soluționată de procurorul superior sau, în cazurile prevăzute de lege (îngăduință în drepturi), de judecătorul de cameră preliminară.

Ordinea juridică slovacă prevede mai multe mecanisme de atac:

- Căi de atac ordinare (plângere): înainte ca o decizie să devină definitivă, o parte (de exemplu, victima sau acuzatul) poate depune o plângere (*sťažnosť*) în termen de 3 zile. Aceasta are efect suspensiv, iar dacă organul superior o consideră justificată, decizia este anulată și ancheta continuă.

- Căi de atac extraordinare (Secțiunea 363 din Codul de procedură penală): chiar și după ce decizia devine definitivă, Procurorul General are puterea de a anula o decizie definitivă a unui procuror sau ofițer de poliție dacă legea a fost încălcată, în termen de șase luni de la data la care decizia devine definitivă.
- Redeschiderea procedurii (*Obnova konania*): cazul poate fi redeschis dacă apar fapte sau probe noi care erau necunoscute la momentul deciziei inițiale și care ar putea duce la un rezultat diferit în ceea ce privește vinovăția sau pedeapsa.
- Declarația acuzatului: dacă o anchetă este oprită din cauza prescripției, acuzatul are dreptul să declare în termen de trei zile că insistă ca dosarul să fie audiat pentru a-și dovedi nevinovăția, caz în care ancheta trebuie să continue.

SLOVENIA

Încetarea unei anchete penale este o decizie procedurală prin care se încheie în mod oficial faza de anchetă, întrucât nu sunt îndeplinite cerințele legale pentru continuarea procedurii penale. Motivele de încetare sunt prevăzute la articolul 181 din [Codul de procedură penală \(ZKP\)](#) și includ probele insuficiente, prescripția, lipsa unei infracțiuni, caracterul disproporționat al urmăririi penale, precum și alte motive prevăzute de lege.

O decizie de încetare a anchetei trebuie să fie motivată, să includă instrucțiuni privind căile de atac și să fie comunicată tuturor părților. O contestație împotriva unei astfel de decizii poate fi depusă de procurorul general și de partea vătămată.

Încetarea anchetei exclude judecarea ulterioară a aceleiași cauze și, prin urmare, pune capăt urmăririi penale, fără a constitui o hotărâre pe fond, conform articolului 181 ZKP:

Articolul 181

(1) Completul de judecată dispune încetarea anchetei printr-o hotărâre (articolul 25 alineatul (6)) atunci când se pronunță asupra oricărei chestiuni în cursul anchetei, în următoarele cazuri:

- *dacă constată că fapta de care este acuzat inculpatul nu constituie o infracțiune;*
- *dacă există circumstanțe care exclud vinovăția sau răspunderea penală a persoanei acuzate și nu există motive pentru aplicarea măsurilor preventive;*
- *dacă urmărirea penală se prescrie sau dacă infracțiunea este amnistiată sau grațiată, sau dacă există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală;*
- *dacă nu există dovezi că persoana acuzată a comis infracțiunea, sau*
- *dacă există o disproporționalitate între importanța minoră a infracțiunii (riscurile acesteia sunt ne semnificative din cauza naturii sau gravității infracțiunii, sau deoarece consecințele sunt ne semnificative sau nu s-au produs, sau din cauza*

altor circumstanțe în care a fost comisă infracțiunea și a gradului redus de culpabilitate al autorului, sau din cauza circumstanțelor personale ale autorului) și consecințele care ar fi cauzate de urmărirea penală.

(2) În cazul în care judecătorul de instrucție constată că există motivele de încetare a anchetei menționate la alineatul precedent, acesta informează procurorul cu privire la aceasta. Dacă, în termen de opt zile, procurorul nu informează judecătorul de instrucție că va renunța la urmărirea penală, judecătorul de instrucție solicită completului de judecată să se pronunțe asupra încetării anchetei.

(3) Hotărârea de încetare a anchetei se comunică procurorului, părții vătămate și persoanei acuzate; în cazul în care persoana acuzată se află în arest, aceasta este eliberată imediat. Procurorul și partea vătămată au dreptul de a ataca această hotărâre.

(4) În cazul în care se introduce o cale de atac împotriva hotărârii de încetare a anchetei numai de către partea vătămată și calea de atac este admisă, se consideră că partea vătămată a preluat urmărirea penală prin introducerea căii de atac.

(5) În cazul în care circumstanțele care împiedică urmărirea penală a persoanei acuzate sunt de natură temporară (articolul 179 alineatul (1)), completul de judecată suspendă ancheta printr-o hotărâre.

(6) Atunci când obstacolele care au determinat suspendarea încetează să mai existe, judecătorul de instrucție reia ancheta.

În cazul în care există circumstanțe care împiedică temporar urmărirea penală, ancheta este suspendată, nu întreruptă, și se reia odată ce obstacolele încetează, conform articolului 179 ZKP:

(1) Judecătorul de instrucție suspendă ancheta printr-o hotărâre în cazul în care, după săvârșirea unei infracțiuni, persoana acuzată suferă de o boală psihică, de o tulburare psihică sau de o altă boală gravă care o împiedică să participe la procedură pentru o perioadă îndelungată sau în cazul în care aceasta este evadat sau se află în urmărire. Judecătorul de instrucție procedează în același mod dacă există alte circumstanțe care împiedică temporar urmărirea penală a persoanei acuzate (lipsa cererii sau a autorizației necesare pentru urmărirea penală sau lipsa cererii din partea procurorului abilitat).

(2) Înainte de suspendarea anchetei, se colectează toate probele care pot fi obținute în legătură cu infracțiunea și cu răspunderea penală a persoanei acuzate.

(3) Judecătorul de instrucție reia ancheta atunci când obstacolele care au determinat suspendarea încetează să mai existe.

Decizia de suspendare a anchetei penale este pronunțată de judecătorul de instrucție. O astfel de decizie constituie un act procedural. Instanța de apel trebuie să verifice, din oficiu, dacă decizia a fost pronunțată de o autoritate competentă (competența

funcțională). În consecință, o decizie de suspendare a anchetei este supusă controlului judiciar în ceea ce privește competența autorității care a pronunțat-o.

Suspendarea anchetei este o măsură procedurală și nu constituie o hotărâre cu privire la fondul infracțiunii. Suspendarea trebuie diferențiată de încetarea urmăririi penale, care are caracter definitiv și exclude continuarea urmăririi penale (articolul 181 ZKP).

O hotărâre de suspendare a anchetei penale nu poate fi anulată, întrucât aceasta constituie un act procedural temporar. Ancheta se reia odată cu încetarea obstacolelor, fără a fi necesară o nouă hotărâre (articolele 179 și 181 ZKP).

În schimb, o hotărâre de încetare a anchetei penale este o decizie procedurală care pune capăt în mod oficial urmăririi penale. Natura juridică a unei astfel de hotărâri este procedurală și nu implică stabilirea vinovăției, conform articolului 293 ZKP:

(1) În cazul în care procurorul își retrage rechizitoriul înainte de începerea ședinței de judecată, președintele completului de judecată îi va informa în acest sens pe toți cei care au fost citați la ședința de judecată. Partea vătămată va fi informată separat cu privire la dreptul său de a continua urmărirea penală (articolele 60 și 62). În cazul în care nu a fost posibilă notificarea părții vătămate deoarece aceasta nu a comunicat instanței schimbarea adresei sau a domiciliului, se consideră că partea vătămată nu intenționează să continue urmărirea penală.

(2) În cazul în care partea vătămată nu continuă urmărirea penală, președintele completului de judecată dispune, prin hotărâre, încetarea urmăririi penale. Hotărârea se comunică părților și persoanei vătămate.

(3) Președintele completului de judecată va pronunța, de asemenea, o hotărâre privind încetarea urmăririi penale dacă, după ce rechizitoriul sau acțiunea privată a devenit definitivă, se constată că există anumite alte circumstanțe care ar impune pronunțarea unei hotărâri de respingere în cadrul ședinței principale (articolul 357 punctele 2, 3 și 4).

Anularea unei hotărâri de clasare a unei cauze penale nu este o procedură obișnuită, întrucât o astfel de hotărâre pune capăt procedurii cu toate efectele juridice aferente, inclusiv interdicția de a fi judecat din nou pentru aceeași faptă (ne bis in idem). Odată ce hotărârea de clasare a cauzei a devenit definitivă, redeschiderea procedurii nu mai este posibilă, chiar dacă ulterior se constată că hotărârea a fost eronată (articolul 139 ZKP).

Cu toate acestea, în conformitate cu jurisprudența și dispozițiile ZKP, reluarea procedurii poate fi posibilă numai în circumstanțe excepționale, de exemplu, în cazul în care încetarea a rezultat din impedimente procedurale temporare sau în cazul în care se obțin ulterior noi probe care justifică continuarea urmăririi penale (articolul 293 ZKP).

SPANIA

Încetarea unei anchete penale este reglementată de Legea spaniolă privind procedura penală (*Ley de Enjuiciamiento Criminal - LECrim*), în special la articolele 634-648. Încetarea (*sobreseimiento*) constituie o hotărâre judecătorească care pune capăt urmăririi penale fără a se pronunța asupra fondului cauzei. În principiu, aceasta nu produce efecte de *res judicata* echivalente cu o achitare, cu excepția cazurilor de clasare de drept (*sobreseimiento libre*), care pot avea efecte similare cu o hotărâre definitivă.

Articolul 963 LECrim detaliază principiul oportunității începerii judecării cauzei:

1. Odată primit procesul-verbal în conformitate cu prevederile articolului anterior, în cazul în care judecătorul consideră oportună deschiderea procesului, acesta va adopta una dintre următoarele hotărâri:

1a. Va dispune clasarea procedurii și arhivarea dosarului atunci când Parchetul solicită acest lucru, având în vedere următoarele circumstanțe:

a) infracțiunea minoră denunțată este de o gravitate foarte redusă, având în vedere natura faptei, circumstanțele acesteia și datele personale ale autorului, și

b) nu există un interes public relevant în urmărirea faptei. În cazul infracțiunilor minore patrimoniale, se va considera că nu există un interes public relevant în urmărirea acestora atunci când s-a procedat la repararea prejudiciului și nu există o plângere din partea persoanei vătămate.

În acest caz, va comunica imediat suspendarea procesului tuturor celor care au fost citați în conformitate cu alineatul (1) al articolului anterior.

Clasarea procedurii va fi notificată persoanelor vătămate de infracțiune.

2a. Va dispune desfășurarea imediată a procesului în cazul în care persoanele citate s-au prezentat sau în cazul în care, chiar dacă unele dintre ele nu s-au prezentat, instanța consideră că prezența lor nu este necesară. De asemenea, pentru a dispune desfășurarea imediată a procesului, instanța de serviciu va ține seama de imposibilitatea efectuării vreunui mijloc de probă considerat indispensabil.

2. Pentru a dispune desfășurarea imediată a procesului, este necesar ca respectiva cauză să fie de competența instanței de serviciu în temeiul normelor de competență și de repartizare.

Decizia de a înceta o anchetă penală este luată de judecătorul de instrucție (Juez de Instrucción) sau, după caz, de judecătorul central de instrucție (Juez Central de Instrucción), în funcție de competența jurisdicțională. Acest lucru este stabilit în cadrul general al competențelor de anchetă prevăzute la articolele 299 și următoarele din LECrim. În cadrul procedurilor desfășurate în conformitate cu procedura simplificată, decizia este reglementată în mod specific la articolul 779.1.1 LECrim, care împuternicește judecătorul să dispună clasarea cauzei, dacă este cazul.

Decizia este supusă controlului judiciar. LECrim prevede următoarele căi de atac împotriva ordonanțelor de clasare: recursul în revizuire (*recurso de reforma*, articolul 217 LECrim) și recursul în fața unei instanțe superioare (*recurso de apelación*, articolele 217 LECrim). Aceste căi de atac permit Parchetului (*Ministerio Fiscal*) și altor părți să conteste clasarea în fața unei autorități judiciare superioare.

Revocabilitatea hotărârii depinde de tipul de clasare. În cazul clasărilor provizorii, această hotărâre poate fi revocată, iar procedura poate fi redeschisă dacă apar probe noi sau fapte noi care justifică continuarea anchetei. În ceea ce privește clasarea definitivă, ca regulă generală, această hotărâre are efecte similare cu cele ale autorității de lucru judecat, în special atunci când se bazează pe inexistența unei infracțiuni. În acest caz, redeschiderea dosarului este posibilă numai în circumstanțe excepționale, cum ar fi apariția unor fapte noi care modifică fundamental aprecierea juridică, deși acest lucru este foarte limitat.

În plus, articolul 954 din LECrim (privind revizuirea hotărârilor definitive) se poate aplica prin analogie în cazuri excepționale, deși acest mecanism este conceput în primul rând pentru condamnările definitive, mai degrabă decât pentru ordonanțele de clasare.

Surse:

- Medierea penală, <https://elderecho.com/del-nacimiento-de-la-mediacion-penal-a-la-entrada-en-vigor-de-la-lo-1-2025-de-medidas-en-materia-de-eficiencia-del-servicio-publico-de-justicia>
- Circulara 1/2015, din 19 iunie, privind îndrumările pentru exercitarea acțiunii penale în legătură cu infracțiunile minore după reforma penală realizată prin Legea organică 1/2015, <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=FIS-C-2015-00001>
- Principul oportunității în dreptul penal spaniol, <https://codigopenalespana.com/que-es-el-principio-de-oportunidad-en-el-proceso-penal/>

SUEDIA⁹

Competența de a iniția o anchetă preliminară

În conformitate cu capitolul 23, secțiunea 3, din [Codul de procedură judiciară](#), decizia de a iniția o anchetă preliminară este luată de autoritatea polițienească sau de procuror. Singurele situații în care poliția sau procurorul nu pot iniția o anchetă preliminară sunt cele referitoare la infracțiuni care au fost excluse în mod expres din competența lor. Acestea includ, în special, infracțiunile împotriva libertății presei și a libertății de exprimare, în cazul cărora numai cancelarul justiției are competență de

⁹ Răspuns integral al Parlamentului Suediei (Sveriges Riksdag) la solicitarea ECPRD No.6298

urmărire penală. Infracțiunile comise în exercitarea funcției de către anumiți înalți funcționari nu intră, de asemenea, în competența poliției și a procurorului.

În plus, anumite dispoziții conferă Serviciului Vamal și Pazei de Coastă dreptul de a iniția o anchetă preliminară. Competențele acestor autorități sunt legate de anumite tipuri de infracțiuni. Spre deosebire de poliție și de procurori, acestea nu dispun de un drept general de a iniția o anchetă preliminară sau de a extinde o anchetă deja inițiată pentru a include alte infracțiuni decât cele menționate în mod specific. Faptul că acestea pot iniția o anchetă preliminară nu afectează competențele poliției și ale procurorilor de a lua astfel de decizii. Prin urmare, aceste competențe sunt partajate. În cazul în care o autoritate, alta decât poliția, desfășoară o anchetă preliminară sau asistă procurorul într-o anchetă preliminară, dispozițiile Codului de procedură judiciară și ale altor acte normative referitoare la autoritatea polițienească se aplică în schimb acelei alte autorități.

Încetarea unei anchete preliminare

În conformitate cu articolul 4 din capitolul 23 al Codului de procedură judiciară, o anchetă preliminară trebuie încetată dacă nu mai există motive pentru continuarea acesteia. Circumstanțele care pot constitui motive pentru încetarea procedurii pot fi împărțite, în linii mari, în trei categorii. Este vorba despre circumstanțe legate de infracțiune, de autorul infracțiunii sau de probe.

Circumstanțele tipice legate de infracțiune se referă la: fapta nu este pasibilă de pedeapsă, sau termenul de prescripție a expirat sau – dacă infracțiunea a fost comisă în străinătate – fapta nu poate fi urmărită penal în Suedia. Circumstanțele tipice legate de autor sunt faptul că acesta a fost dovedit nevinovat, avea sub 15 ani la momentul comiterii infracțiunii sau a decedat între timp. Un alt motiv poate fi faptul că acesta este un cetățean străin care a părăsit țara și nu se preconizează că se va întoarce. În ceea ce privește circumstanțele legate de probe, cele mai frecvente motive sunt faptul că toate căile de investigare au fost epuizate, că nu este posibilă dovedirea infracțiunii, de exemplu, a intenției criminale sau a neglijenței criminale, sau că probele împotriva suspectului sunt insuficiente.

Potrivit dispozițiilor din Capitolul 48 al Codului de procedură judiciară, procurorul poate obliga, prin ordin, la plata unei amenzi în situațiile expres prevăzute în acest act normativ.

Decizia de a închide o anchetă preliminară nu este definitivă. Prin urmare, o anchetă poate fi redeschisă în orice moment dacă există motive pentru aceasta. Cel mai frecvent motiv pentru redeschiderea unei anchete penale este apariția unor fapte noi sau a altor circumstanțe care pot face posibilă urmărirea penală a infracțiunii

Decizia de a înceta o anchetă preliminară nu trebuie motivată, întrucât obligația de motivare prevăzută de Legea privind administrația (2017:900) nu se aplică autorităților de aplicare a legii (articolele 3 și 32); nici Codul de procedură judiciară, nici [Ordonanța privind ancheta preliminară \(1947:948\)](#) nu conțin dispoziții care să impună motivarea.

Cu toate acestea, deciziile de clasare a procedurilor au inclus, de obicei, o justificare succintă și standardizată, de exemplu, că infracțiunea nu poate fi dovedită. În cazuri complexe sau de mare rezonanță, procurorul poate furniza uneori o justificare detaliată pentru decizia de clasare a procedurilor.

Revizuirea unei decizii de clasare a unei anchete preliminare

Așa-numitul drept de revizuire își are originea în capitolul 7, articolele 2 și 5 din Codul de procedură judiciară. Acesta se referă la dreptul unui procuror superior de a trimite, la cerere sau din proprie inițiativă, o decizie a unui procuror spre reexaminare. Procedura de revizuire nu este reglementată prin lege. Cu toate acestea, Riksdagul și-a exprimat poziția cu privire la principiile care guvernează procedura.

Pe scurt, procedura de revizuire funcționează după cum urmează: o persoană nemulțumită de o decizie a unui procuror poate solicita ca decizia să fie revizuită de un procuror general, în calitate sa de autoritate de supraveghere. Decizia procurorului general poate, la rândul său, să fie revizuită de procurorul general. Deciziile procurorului general în materie penală nu pot fi atacate cu apel. Deciziile care au fost deja revizuite de procurori la două niveluri nu sunt, de regulă, supuse revizuirii. Deciziile care pot fi trimise instanței pentru revizuire (de exemplu, chestiuni privind măsurile coercitive, deciziile de urmărire penală etc.) nu sunt, de asemenea, supuse, de regulă, revizuirii.

Întrucât este vorba de o procedură extraordinară, nu există norme care să limiteze dreptul de a solicita o reexaminare; cu toate acestea, în conformitate cu declarațiile acceptate de Riksdag, reexaminarea se limitează, în mod normal, la cererile formulate de o persoană despre care se poate presupune că are un interes legitim în cauză, de preferință reclamantul sau suspectul. Autoritățile de supraveghere și anumite alte organisme se încadrează, de asemenea, în această categorie. O cerere de revizuire poate fi formulată atât timp cât un caz poate face obiectul urmăririi penale, adică termenul de prescripție pentru urmărirea penală constituie limita maximă. Un procuror superior poate, de asemenea, din proprie inițiativă, să preia un caz pentru revizuire.

Surse:

- Renunțarea la urmărirea penală, <https://www.aklagare.se/fran-brott-till-rattegang/atalsbeslutet/atalsunderlatelse-och-forundersokningsbegransning/>
- Sancțiuni administrative <https://www.aklagare.se/fran-brott-till-rattegang/atalsbeslutet/strafforelaggande-och-dagsboter/>
- Legea administrației, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forvaltningslag-2017900_sfs-2017-900/

UNGARIA

Suspendarea condiționată a urmăririi penale este o alternativă prevăzută în articolul 382 din [Codul de procedură penală](#), după cum urmează:

(1) Parchetul poate respinge plângerea dacă persoana suspectată în mod întemeiat de săvârșirea infracțiunii cooperează, în măsura necesară, pentru elucidarea cauzei respective sau a altor cauze penale, cooperează într-o măsură atât de mare încât interesul legat de cooperare în materie de securitate națională sau de combatere a criminalității este mai important decât interesul legat de tragerea la răspundere penală a persoanei suspectate în mod întemeiat de comiterea infracțiunii.

(2) În temeiul alineatului (1), plângerea nu poate fi respinsă dacă persoana cooperantă este suspectată în mod întemeiat de comiterea unei infracțiuni care implică uciderea intenționată a altei persoane sau care cauzează în mod intenționat o invaliditate permanentă sau o deteriorare gravă a sănătății.

(3) În cazul în care parchetul respinge plângerea împotriva persoanei cooperante în temeiul alineatului (1), statul va despăgubi prejudiciul sau va plăti despăgubiri morale pe care autorul faptei este obligat să le plătească în conformitate cu dreptul civil, cu condiția ca acestea să nu fi fost deja despăgubite în alt mod. În cazul în care despăgubirea sau plata daunei morale trebuie stabilită în cadrul unui proces civil, se prezumă existența temeiului juridic al cererii respective.

(4) În cadrul procesului civil, statul este reprezentat de ministrul responsabil cu justiția. În cadrul procesului civil, instanța sesizată solicită, înainte de soluționarea acțiunii, declarația parchetului care a dispus clasarea plângerii cu privire la fapta săvârșită în prejudiciul reclamantului, la prejudiciul cauzat de această faptă, precum și la încălcarea drepturilor personale. Declarația parchetului nu se poate referi la fapte care ar permite identificarea autorului faptei sau a motivelor respingerii plângerii.

Articolul 416 din Codul de procedură penală stabilește condițiile suspendării urmăririi penale în baza îndeplinirii unor condiții sau obligații:

(1) Parchetul poate suspenda procedura printr-o hotărâre dacă, având în vedere comportamentul viitor al suspectului, se preconizează încetarea procedurii.

(2) Suspendarea condiționată a procedurii de către procuratură este justificată dacă

a) procedura este în curs pentru o infracțiune pentru care legea prevede o pedeapsă de cel mult trei ani de închisoare, respectiv, în cazuri care merită o atenție specială, de cel mult cinci ani de închisoare și

b) având în vedere natura infracțiunii, modul de comitere a acesteia și persoana suspectului, se poate aștepta o schimbare favorabilă a comportamentului suspectului ca urmare a suspendării condiționate a urmăririi penale.

(3) Suspendarea condiționată a urmăririi penale de către procuror în temeiul alineatului (2) nu se aplică dacă suspectul

a) este recidivist,

b) a comis infracțiunea în cadrul unei organizări infracționale,

c) infracțiunea a cauzat decesul sau

d) a comis infracțiunea intenționată în timpul perioadei de probă a suspendării pedepsei privative de libertate sau după condamnarea la pedeapsa privativă de libertate care trebuie executată pentru comiterea infracțiunii intenționate, înainte de încheierea executării pedepsei privative de libertate, respectiv în timpul perioadei de probă sau al suspendării condiționate a urmăririi penale.

(4) În cazul în care se aplică suspendarea condiționată a pedepsei de către procuratură, aceasta suspendă procedura o singură dată – exprimată în ani sau în ani și luni – în limitele pedepsei prevăzute de Partea specială a Codului penal, dar pentru cel puțin un an.

Articolul 419

(1) În cazurile prevăzute la § 416 alineatul (2), parchetul poate obliga suspectul să respecte anumite norme de conduită sau să îndeplinească anumite obligații.

(2) Parchetul poate impune suspectului, ca normă de conduită sau obligație:

a) să despăgubească prejudiciul cauzat prin infracțiune, prejudiciul patrimonial, suma corespunzătoare scăderii veniturilor fiscale sau a veniturilor vamale sau valoarea infracțiunii,

b) să asigure în alt mod despăgubirea care trebuie acordată victimei,

c) să efectueze o contribuție financiară pentru un scop determinat sau să presteze muncă în folosul comunității,

d) să participe, cu acordul său prealabil, la un tratament psihiatric sau de tratare a dependenței de alcool.

e) să participe la o procedură cu caracter de reabilitare, prevăzută de lege – desfășurată de serviciul de supraveghere probațională – și să îndeplinească prevederile planului de reabilitare stabilit ca urmare a acesteia, precum și să ateste acest lucru față de serviciul de supraveghere probațională.

(2a) În cazul impunerii obligației prevăzute la alineatul (2) litera (e), persoana vătămată poate fi implicată în procedură cu consimțământul său, însă lipsa consimțământului persoanei vătămate sau infracțiunea fără persoană vătămată nu constituie obstacole în calea dispunerii obligației.

(3) Parchetul poate stabili mai multe dintre regulile de conduită prevăzute la alineatul (2) sau alte reguli de conduită sau alte obligații.

(4) Parchetul poate dispune, concomitent cu suspendarea condiționată a urmăririi penale, supravegherea suspectului de către un tutore. Parchetul dispune

supravegherea suspectului de către un tutore în cazul în care impune obligația prevăzută la alineatul (2) litera e).

(5) În cazul în care infracțiunea a cauzat un prejudiciu, un dezavantaj patrimonial, o scădere a veniturilor fiscale sau a veniturilor vamale care poate fi cuantificat, sau valoarea sa poate fi cuantificată, și acesta nu a fost recuperat în cursul procedurii, în cazul suspendării condiționate a urmăririi penale, parchetul obligă suspectul la restituirea acestora sau la restabilirea situației inițiale, cu condiția ca suspectul să fie în măsură să facă acest lucru și ca persoana vătămată să își dea acordul. Parchetul poate dispune, de asemenea, îndeplinirea obligației prevăzute la alineatul (2) litera e).

(6) Parchetul poate deroga de la dispoziția prevăzută la alineatul (5) numai în cazuri care merită o atenție specială.

Surse:

- Codul de procedură penală, <https://njt.hu/jogszabaly/2017-90-00-00>
- Instrucțiunea 9/2018 privind competențele procurorilor în procedura pregătitoare, supravegherea și desfășurarea anchetei și măsurile finale, <https://njt.hu/jogszabaly/2018-9-B0-E9>
- Trial waiver in Hungary, https://helsinki.hu/en/wp-content/uploads/sites/2/2022/01/HHC_TWSE_research_report_2021.pdf

WEBOGRAFIE

- Efficiency over justice: Insights into trial waiver systems in Europe: <https://www.fairtrials.org/app/uploads/2022/01/TWSE-report.pdf>
- Trial waiver systems. A guide for policy makers, <https://www.fairtrials.org/app/uploads/2022/01/TWSE-policy-guide-final.pdf>

Austria

- Urmărirea penală, <https://www.bmj.gv.at/themen/Fokusthemen/gewalt-im-netz/Strafrechtlicher-Schutz/Wie-l%C3%A4uft-das-Strafverfahren-ab-.html>
- Dejudiciarizarea, <https://paulitsch.law/diversion-eine-alternative-beendigung-des-strafverfahrens/>
- Alternativa la încheierea urmăririi penale, <https://rechtampunkt.at/de/diversion-im-strafverfahren>
- Măsuri de dejudiciarizare, https://www.oesterreich.gv.at/de/themen/gesetze_und_recht/strafrecht/4

Coduri de procedură penală:

- Austria, <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>
- Bulgaria, <https://lex.bg/laws/ldoc/2135512224>
- Croația, <https://www.zakon.hr/z/174/zakon-o-kaznenom-postupku>
- Republica Cehă, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>
- Danemarca, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/512012021001/consolide>
- Irlanda, <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1967/act/12/enacted/en/html>
- Țările de Jos, <https://www.government.nl/topics/modernisation-code-of-criminalprocedure/contents-new-code-of-criminal-procedure>